

Szerkesztőség kiadóhivatal és nyomda Cluj-Kolozsvár, St. Baron Pop (Brassai-utca) 10 Telefon: Szerk. és kiadóhivatal 977, 228 és 1047 Es. N. Sz. — — — 228 Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is lej 5 Bukarestben — — 5

UJ KELET

POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK Romániában

Egész évre — — 1050 Felévre — — — 550 Negyedévre — — — 290 Egy hónapra — — 100 Az előfizetési ára „Föld” című folyóirattal együtt hav-ként 10 lejfelé drágább Csehszlovákiában Egy hónapra — ck 40— Egy szám ára — ck 2—

1926 február 10 Szerda

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 33 szám

5686. Söbát 26

Beterjesztették Kolozsváron a liberális listát

A vidéken károszt teremtett a Magyar Párt paktumának felbomlása. A Magyar Párt marosvásárhelyi tagozatának agresszív határozata. Kik szerepelnek a kolozsvári hivatalos listán. Temesváron fennáll a Polgári Blokk

(Cluj-Kolozsvár, február 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A választási helyzetben a kormány és a Magyar Párt paktumának felbomlása az utolsó pillanatban számos helyen igen nagy zűrzavart teremtett. A Magyar Párt egyes helyi tagozatai felszabadulva a pártfegyelem szigorú kötöttsége alól, még az utolsó pillanatban is igyekeztek a tömegek szimpátiájának megfelelőbb orientációt keresni. Ez természetesen az idő rövidsége miatt már csak kismértékben sikerülhetett s így a legtöbb helyen a hivatalos Magyar Párt megmaradt az eredeti paktumos lista mellett a liberálisok oldalán. Természetesen mindenütt akadtak jelentős magyar csoportok, főként az iparosság és az intellektuelek táborában, amelyek az utolsó pillanatban, meggyőződésük szavát követve, az ellenzéki pártokhoz csatlakoztak. A Magyar Párt ilyenformán erősen megosztott erővel indul a választási küzdelembe.

A marosvásárhelyi határozat

Nagyon jellemző a hivatalos Magyar Párt körében uralkodó mentalitásra az a határozat, amelyet a marosvásárhelyi tagozat vasárnapi ülésén hozott. E határozat negyedik pontja a következőket mondja:

„A Magyar Párt intézőbizottsága a legteljesebb sajnálatát fejezi ki, hogy magukat cionistáknak nevező zsidók a magyarságra nézve oly rendkívül fontos kérdésben, mint a jelenlegi, szembehelyezkedik a magyarság egyedüli érdekével. Ezzel a ténnyel véglegesen szétszakították azt a köteléket, amely a multban a város minden magyar kultúrában nevelkedett polgárságát egybefűzte.

Nagyon különösnek tartjuk a marosvásárhelyi Magyar Párt intézőbizottságának határozatát, amely ugylátszik teljesen figyelmen kívül hagyja, hogy a magyarság egyetemes érdekei mellett a zsidóságnak is vannak egyetemes érdekei, amelyekért a dolog természeténél fogva a zsidóknak kell sikra szállniok. A marosvásárhelyi határozat egyenesen kétségbevonja a zsidóságnak azt a jogát, hogy a politikai meggyőződését szabadon nyilváníthatja, amit még a liberális kormány sem mert nyíltan kétségbevonni. A zsidóság épp ezeken a választásokon fogja megmutatni, hogy valóban mint öntudatos és önálló népkisebbség kíván résztvenni az ország közéletében és nem hajlandó magát sem a többségi, sem pedig más kisebbségi pártok által bekebelezettni.

Egyetemes érdek?

Ami pedig azokat a bizonyos egyetemes érdekeket illeti, az a véleményünk, hogy a „magukat cionistáknak valló zsidók” politikai elhatározása a legkevésbé sem érinthette károsan ezeket az érdekeket és ezen véleményüket a marosvásárhelyi magyarságnak igen tekintélyes rétegei is osztják. Hiszen ugyanazon a gyűlésen, amelyen ezt az ominózus határozatot hozták, kiváló magyar emberek, mint például dr. Antalffy Endre, vonták a leghatározottabban kétségbe azt, hogy a magyarság egyetemes érdekeivel harmóniában állanak a liberálisokkal kötött fegyverbarátság, sőt ellenkezőleg, kihangsúlyozták, hogy a magyarság érdekeire egyenesen károsnak tartják ezt a természetellenes frigyét. Végül pedig hadd jegyezzük meg szerényen: egyáltalán nem a zsidóságon mulott, hogy a most zajló községi választásokon a magyarság és a zsidóság és általában az összes

kisebbségek nem vonulnak egységesen a szavazó urnák elé. Ezt egyesegyedül a Magyar Párt merev és sok tekintetben nem öszinte magatartása akadályozta meg.

Az öntudatos zsidóság egyébként mindenütt követte a központi zsidó választási blokk határozatát, amennyire csak az idő rövidsége ezt megengedte. Egyes helyeken azonban a zsidó paktum nyilvánosságrajutásakor már kész helyzet volt teremve, amelyen csak részben lehetett változtatni. Azonban még így is megállapítható, hogy a zsidóság óriási többségében rendíthetetlenül és lelkesedéssel vállalta a zsidó választási blokk és a nemzeti párt között létrejött megegyezést.

A kolozsvári liberális-magyar lista

Kolozsváron ma délután ejtették meg az egyes pártok a jelöléseket, amelyek közül eddig csak az egyesített liberális-magyar lista került nyilvánosságra.

A liberális párt listáját délután hat órakor terjesztették be Leonida Petrescuhoz, a kolozsvári Tábla elnökéhez. A harminc rendes tanácsosi tisztségre és a tíz póttagra a törvény értelmében ötven választásra jogosult polgár ajánlása szükséges, azonban a lista támogatására háromszáznál is többen jelentkeztek a táblai elnökél, aki mellett Cincea jegyző végezte a jelöléssel járó adminisztratív teendőket.

A liberális párt a maga részéről paritásos alapon tizenöt rendes tagot ajánlott és hat póttagot, míg a Magyar Párt ugyancsak tizenöt rendes és négy póttagot. A liberálisok jelöltjei: Dr. Miheli Tivadar, Dr. Metes Péter képviselő, Banescu Ni-

„A nemzeti párt nem akar asszimilációt”

A „Székelyföld” című, Marosvásárhelyen megjelenő lap, egyik legutóbbi számában szemrehányást tesz az erdélyi zsidó választási blokknak a nemzeti párttal kötött paktumért és azzal vádolja meg, hogy elárulta a zsidóság többi részét. „Egyebekben — írja a lap — a paktumnak nincsen teljes értéke, mint hogy az összes román pártok megegyeztek abban, hogy a zsidóságot asszimilálni, illetőleg románosítani kell.”

A „Székelyföld” cikkével kapcsolatban dr. Popescu Adrian, Marosvásárhely nemzeti párti képviselője ma kijelentette munkatársunknak, hogy egyáltalán nem felel meg a valóságnak az, hogy a nemzeti párt a zsidóságot asszimilálni akarja. „Ellenkezőleg, — mondotta Popescu képviselő — a nemzeti pártnak az a felfogása, hogy a zsidóság élje ki népi életét és a többi nemzetiségekkel és a románssal harmóniában dolgozzék az ország javára.”

Marosvásárhelyen egyébként az ellenzéki listán a zsidó jelöltek a zsidó lakosság számarányának megfelelő helyet kaptak s így a zsidóság jelentékeny tömegei fognak az ellenzéki listára szavazni.

Választások előtt teljesítik a bíróságok követeléseit is

A kincstár tudvaleg eg 25 millió lejjel tartozik az erdélyi bányamunkásoknak. Ebben az ügyben már többször küldöttségek is jártak a minisztériumnál, azonban eredmény nélkül. A kormány intézkedett, hogy ezen követelésekből a munkások 10 millió lejt már holnap megkapják, egyben ígéretet tett a kormány arra is, hogy rövid időn belül a hátralévő 15 millió lejt is ki fogja utalni.

Az „Indreptarea” foglalkozik ezzel és tiltá-

colai egyet. tanár, Dr. Pordea Ágoston képviselő, Dr. Carpinisan városi főjegyző, Dr. Utalea polgármester, Dr. Baritiu Septimiu tanár, Dr. Dunca ügyvéd, Ilescu Victor kereskedő, Petricas Aurél, Pop Péter, Fabius István, Mendea Alexandru, Dr. Negrea C., Muresan József. Póttagok: Borza Vasile, Pop Sándor, Dr. Cioban, Petouca Gheorghe tanár, Manitiu Juon és Cojocnean Vasile.

A Magyar Párt jelöltjei: Nemes Ferenc kereskedő, dr. Fekete Nagy Béla volt polgármester, Kovács Gyula mérnök, Dali M. János mészáros, Berki József földműves, Hevesi József iparos, Molnár Jakab nagyiparos, Jelen Gyula gyárigazgató, dr. Filep Gyula orvos, Gyalui Rosenberger Sándor, nagybirtokos, Babos Károly cipész, dr. Bernád Ágoston ügyvéd, dr. Dobó Ferenc ügyvéd, Szilágyi Endre földműves és Réthy Károly nagyiparos. Póttagok: Cseh József molnár, dr. Fritz László tisztviselő, Székely József eszmadia és Fodor Antal borbély.

Temesvár kifart a polgári blokk mellett

A Magyar Párt temesvári tagozata, miután bukaresti táviratok alapján a paktum meghiusulásáról értesült, úgy határozott, hogy változatlanul kitar a semleges polgári blokk mellett. Ugy gondolják, mivel az ellenzéki listán a Magyar Párt nincsen kellő számban képviselve, inkább a politikamentes községi blokk listáját támogatják. A Magyar Párt helyi tagozatának vezetői Oprea prefektust felkeresték, aki kilátásba helyezte, hogy a kisantant-konferencia lezajlása után a kormánynál legerősebben fog intervenálni a temesvári magyarság speciális sérelmeinek orvoslása érdekében.

Ezek szerint Temesváron két lista van, ugymint az ellenzéki és a polgári blokk listája. A polgári blokk listáján vezetőhelyen áll Kozma Aurél dr., Temesvár liberális képviselője, volt miniszter.

Nagyon érdekes, hogy az ellenzéki listán az elsők között Hajdu Frigyes dr. szerepel, aki tudvaleg a Magyar Párt alelnöke.

kozik az ellen, hogy a választások előtt ilyen eszközökkel szavazatokat szerezzen magának a kormány. Nincs kifogása az ellen, hogy a munkásoknak kifizetik járulékaikat, de ha ez a járuléknak jogos most, akkor jogos volt hónapokkal ezelőtt is.

A választások alatt szünetelnek a bíróságok

Chirculescu helyettes igazságügyminiszter körrendeletet küldött az összes bíróságoknak, amely szerint a községi választások időtartamára, 18—19 és 20-ára felfüggeszti a bíróságok működését, azzal az indoklással, hogy részben a választók ne legyenek elfoglalva a bíróságokon, másrészt pedig, hogy a bírák a választásoknál jelen lehessenek.

A szamosmenti Avivák körzeti konferenciája

Február hetedikén tartotta meg Désen az Aviva szamosmenti körzete, tizenhárom Aviva Hitohadbrut képviselővel, első körzeti konferenciáját. A körzeti konferencia tanácskozásait, — Hegyesi Fráda, a körzeti központ vezetőjének üdvözlő szavai után — Öhlbaum Etus, a Hitachduth róshaavivája nyitotta meg. Felhívja a jelenlévő Aviva csoportok vezetőit, hogy rövid visszapillantásban számoljanak be a Jómhaavivót óta eltelt idő munkájáról, valamint az egyes, eddig még keresztül nem vitt konferencia-határozatok akadályairól, sérelmeikről és mindama körülményekről, amelyekre a körzeti konferencia támogatását kívánják igénybevenni. A Hitachdutnak és körzeti központnak sikerült minden egyes kérdésben megoldást találnia és a körzeti konferencia a hebraizáció ügyében hozott lényegesen fontos és gyakorlatilag rövidesen megvalósítható határozatával nagy lépéssel vitte előbbre az Aviva-munkát.

200
300
240
200
165
120
125
180
250
300
190
260
150
220
250
320
250
150
360
360
340
90
120
120
150
340
220
50
200
270
225
250
200
150
150
220
150
220
200
sztyában,
előzetes bekl-

Zsarolással vádolják a bécsi „Abend“ igazgatóságát

A lap kiadói meg nem írott cikkért nagy összegeket fogadtak el Castiglioni-tól és a Depositen Banktól

(Bécs, február 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az osztrák főváros sajtóbotránytól hangos. Nem kisebb dologról van szó, mint arról, hogy az „Abend“ című bécsi lap, amely a legradikálisabbak közé tartozott s amelynek napról napra súlyos leleplezései voltak, különösen a kapitalisták ellen, akik raffiniált módon gazdagodtak meg, gyárosok ellen, akik munkásaik kiuzsorázásával gyűjtöttek vagyont, bankárok ellen, akik a lakosság rovására konjunkturákat diktáltak és politikusok ellen, kik a nép becsapásával emelkedtek. Ez a lap, amely a legnépszerűbb volt Bécsben, hirtelen maga is egy leleplezés központjába került: a polgári lapok, a „Neue Freie Presse“ és különösen a „Neues Wiener Journal“, de a többiek is megírják róla, hogy berkeiben olyan korrupció burjánzott, mint sehol másutt az osztrák gazdasági és politikai életben.

Néhány hónappal ezelőtt a Castiglioni-esettel kapcsolatosan az „Abend“ volt a leghangosabb. Már akkor gyanus volt, hogy egy időben elhallgatott a Castiglioni-panamák firtatásával, de tiz nap múlva újra még az előbbinél is élesebb támadások jelentek meg Castiglioni ellen. Amikor ez elcsendesült, sorra vette a Depositenbankot és olyan embereket támadott, mint Paul Goldstein és Gábor Neumann igazgatókat, akik a Depositenbank süllyedésében csak passzív eszközök voltak. A bíróság tisztázta a Depositenbank ügyét és tisztázta természetesen azoknak a szerepét is, akiket az „Abend“ állandóan gyanúsított és támadott.

Kiderült, hogy az „Abend“ visszaélései körül legsúlyosabb szerepe Artur Fuchsnek volt, aki a lap hirdetési részét bérletre és akinek ennek révén a lap szerkesztésére is döntő befolyása volt. Fuchs megtudta akadályozni a támadások folytatását és jó pénzért vállalta azt is, hogy a már megjelent támadások kellő formában visszazivassanak. Erre azért volt hatalma, mert jóbarátságban élt a lap főszerkesztőjével, Alexander Weisz-szal. Ez a barátság azonban az utóbbi hetekben inogni kezdett. Mostanában jár ugyanis le a lap és Artur Fuchs között megkötött szerződés. Weisz pedig odatörekedett, hogy a jövőben a hirdetések bérletét ne Fuchs, hanem egy szociáldemokrata hirdető cég kapja meg. Fuchs erre a lap kiadójának, Golbert Agoston-

nak jelentést tett mindazon esetekről, amelyekben Alexander Weisz újságírói becsülete feláldozásával pénzt fogadott el. A kiadó erre azonnal elbocsátotta a lap kötetlenségéből a főszerkesztőt, aki azonban kijelentette, hogy bíróság előtt fogja megvédeni érdekeit és be-

Mussolini ironikus beszéde Németország ellen

Az olasz-német konfliktus újabb fejleményei

(Róma, február 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentettük, hogy Olaszország és Németország között hetek óta rendkívül feszült viszony uralkodik. A feszültség akkor kezdődött, amikor az olasz kormány elrendelte a tiroli határvidéknek a német lakosoktól való megtisztítását. Folytatódott az ellenségeskedés azzal, hogy a most Olaszországhoz tartozó Bozen városban Walter von der Vogelweide régi német költő szobrát eltávolították a főtérről. Ezek az esetek arra indították a német népet, hogy retorziókat követeljen Olaszországgal szemben. Elsősorban azt kívánta, hogy bojkottálják az Olaszországból érkezett árukat, továbbá, hogy a német turisták ne keressék fel a jövőben Olaszországot. Legutóbb Held bajor miniszterelnök tartott éles beszédet a müncheni parlamentben Olaszország ellen.

A bajor miniszterelnök beszédére válaszol Mussolini abban a gunyos szónoklatában, amely a római Kamara mai ülésén frappirozta hallgatóságát.

— Nem azért szólalok fel, — mondotta Mussolini — hogy Held bajor miniszterelnökkel vitatkozzam, hanem azért, hogy az olasz-német konfliktus ügyében tiszta helyzetet teremtsék. Amióta a fascista kormány fennáll, még soha nem hangzott el erről a helyről egy erősebb kifejezés Németországról. Mindig az volt a véleményem, hogy egy legyőzött és nagy megpróbáltatásokon keresztülment néppel nem szabad keményen bánni. Csodálatosképpen azonban a német nép, attól kezdve, hogy a locarno-i szerződés létrejött, fenyegető magatartást kezdett tanúsítani Olaszországgal szemben és olyan híreket kezdett terjeszteni róluak, amelyek nem egyebek tudatos hazugságoknál és tulzásoknál. Így például azt hazudták, hogy Walter von der Vogelweide szobrát el akarjuk

csületes.

A helyzet ma az, hogy egyelőre csak Fuchs Artur bűnössége van kiderítve. Ennek az embernek, aki valamikor egyszerű tisztviselője volt az Anker-kenyérgyárnak és soha vagyon fölért nem rendelkezett, ma palotája van és olyan miniatűr gyűjteménye, amilyen fölért egyetlen gyűjtő nem rendelkezik az osztrák fővárosban.

A megszarolt felek közül többen följelentést is tettek a rendőrségen, úgy, hogy a közeli napokban az ügyben szenzációs fordulat várható.

távolítani Bozenből és arra hivatkoztak, hogy Danténak Németországban több szobra is van. Mi teljes tiszteletben tartjuk a német költészetet, ha az a középkorból való, de semmiesetre nem engedhetünk meg egy összehasonlítást Walter von der Vogelweide és Dante között, mert az annyit jelentene, mint hogyha a Monte Pinciot a Himalájához mérnénk. Egyébként Walter von der Vogelweide szobrát sem távolítjuk el teljesen, csupán egy szerényebb helyre helyezjük át. Arra a helyre pedig, ahol eddig állt, Caesare Battistinek emelünk emléket. Ami pedig azt illeti, hogy a német turisták bojkottálni fogják Olaszországot, nem tesz semmit, mi azért továbbra is vendégszeretőek maradunk, még ha ezek a primitív és a vademberekhez hasonlóan öltözött német nyárpolgárok el is kerülnek bennünket. Még csak arra akarom emlékeztetni Németországot, hogy van egy közmondás, amely szerint, ha valakinek kiütjük a szemét, esetleg a két szemünket veszítjük el érte.

Diplomáciai körökben remélik, hogy az olasz-német viszony nem fog tovább elmérgesedni és az ellenséges hangulat dacára sikerülni fog a vitás tiroli kérdésekben megegyezést létrehozni.

A serdülő ifjuságnak reggel felkeléskor egy-egy kis pohárnyi természetes „Ferencz József“ keserűvizet kell adni, mert gyomor-, bél- és vértisztító hatásának igen fontos eredményeket köszönhetünk. A gyermekklinika kákon a Ferencz József-vizet már a kicsinyek makacs szorulásakor kitűnő sikerrel alkalmazzák. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben. 3

A fürthi messiás

— Regény —

23

Irtta Jacob Wassermann

Odalenn fekete víz üllepedett és olyan mélynek érződött, mint valami kut. Az eső nyomán szük töcsák keletkeztek és az ég homlokzata komoran tükröződött bennök. Törmelék, görgeteg és repesztett sziklák heverték köröskörül. Mindenfelé mély lyukak, alattomos szakadékok, bürök és csalán burjánzottak a szakadékok peremén. A kövektől helyek olyanok voltak, mint valami óriások feldult házai és valami olyan frissen elhagyatottság terült el rajtuk, hogy a mélységben sokszor szinte valamelyik óriás lakónak tömöntelen testét vélte látni az ember a mélységben.

Este volt. Esővízzel ázott vastag pocsolyák terültek az ut mélyedéseiben. A kerekék beléggördültek és a víz magosan felfröccsent. Bámulatos volt, hogy még senki se gondolt a visszatérésre, holott az uttól csak kinlódást és fáradságot remélhettek. Rendületlenül tekintettek a misztikus távolságokba és valami tompa belétörődés volt az, ami tovább készítette őket, némán engedelmessé egy távoli Órizó hangtalan parancsának. Vajjon vájkáltak-e kételyek a lelkükben? És nagyon is fáradtak voltak-e ahhoz, hogy a saját kételyeikkel leszámoljanak? Nagyon is stoikusok, vagy nagyon is szolgálalkúek, hogy az Eszme akaratát megtörjék? Nagyon is gyávák, semhogy sejtelmekben elárulják magukat enmaguk előtt? Valami türelmes fanatizmus hullott rájuk. Amikor teljesen besötétedett, irtó vihar tört ki. A fák törzsei megrendültek, a szurokfáklyák kialudtak.

Egyszerre, — úgy estéli hat óra lehetett,

— trombitajelzések harsantak mintegy vezényszóra, az erdősrűség négy tájáról. Az egész kocsikaraván szinte egyetlen hátralökődéssel állott meg. Félrelehelő hallgatás, valóságos siri csönd támadt egy pillanat alatt. Mindannyian tudták, hogy most mi következik. Itt is, ott is, az erdőcsapáson egy-egy lovaskatona tűnt fel a nürnbergi várkatonák egyenruhájában, fáklyák fényében, amelyeket lovuk nyeregkapájához erősítettek. Gunyos mosolygással nézték a vándorok megdermedt seregét. Megszégyenítőnek érezték, azt a hadi feladatot, amelyet rájuk róttak. A fiatal Wagenfeil hangja fel harsant:

— Fegyverre! fegyverre!

Rekedt kiáltás, amelyben ott faldoklott a reménytelenség és elbukás tudata. Ebben a pillanatban mennydörögve durrant egy puská. Az agg rabbi Eliezer egyetlen jajkiáltás nélkül bukott a pocsolyás földre és öreg vére akadálytalanul csordult és keveredett az eső vízzel. Ez fölírta a lelkeket. Sokan olyanok voltak, mintha hirtelen megrészegedtek volna. A szekerekhez rohantak, marokra fogták, ami épen kezük ügyébe esett: ki egy konyhaszerszámot, ki egy kötelet, lécet, vasdorongot, söprűt, üveget, öreg ajtózávárt, kötőféket, követ, botot, faágat, — mindezzel akartak védekezni a katonák gyakorlott fegyverei ellen. Csak tizen-tizenketten tudtak puskát találni, de minthogy nem értettek hozzá, a boldogabb végén markoltak meg, és fenyegetve rázták a puská tusát a levegőbe. De a nürnbergiek már minden oldalról ropogtatták a fegyvereiket és egy gyermek és két asszony utáná mentek Eliezernek a halálba. A nők szivettépő sirásba kezdtek. Jajszavuk mélyen belélfuródtak az anyaföldbe, mert még manapság is hallható azon a helyen, éjjelben, az erdő mélyén.

Csak a cigányok tudtak a puskával bánni, de nem volt mire célozniok, mert a támadók lovai nagyon nyugtalanok voltak, és riadtan ugráltak a fák között, úgy megvadította őket a fákláfényben előrevetődő saját táncoló árnyékuk.

Sokan, az öregek közül fanatikusan csillogó szemmel gunnyasztottak azon a szekéren, amelyen a szent láda volt, megvonagló szájjal csökölték az Irást, imádkoztak és zsoldárokat énekeltek. A gyerekek ijedtségtől sédülten bujtak a kerekék alá. A támadók egyike, ágaskodó lovának hátáról valami megadásfélét ordított, és hogy vissza kell fordulni, de szavai e veszték, mire újabb sortűzre adott parancsot. Mostan után Boruch Klész és Wolf Biereser is kénytelen volt hinni a halálban, elvágódtak és végig terültek a földön. A zsidók, nevéstéges fegyvereikkel, is nekirohantak kegyetlen ellenségeiknek és nem féltek sem halált, sem sebet. Már se nem láttak, se nem hallottak, héber szavakat kiáltottak és különös ruhájuk valami kísértetszerűséget adott nekik. Sokan közülük fölbuktak a tönkökben és kiálló gyökerekben, mert a talaj sima és csuszós volt, a vizes ágak arcukba csaptak és akkor aztán ott fekdtek és hányták magukat vonagló rángódásokban. Ugy látszott, hogy már sehol sincs segítség, véres este volt készülöben, amikor hirtelen élesen csendült egy hang: Tűz van! Eg az erdő! Es: Eg az erdő! Eg az erdő! — szökdelt szájról szájra, mint egy szakadatlan láng. A második kövejtő fényötörzsei olyanok voltak, mintha belülről volnának megvilágítva, az erdő mélyéből széles fénycsóva emelkedett nyugodtan, vakítóan. A levegő megtelt a lángok borszivárással, csillogtak a nedves levelek és csillámlott az ázott moha.

Folytatása következik.

Teme

Duca külügyvélemény

(Timisoara Te tudósítójától.) Duca estere jelentette je érkezett.

Duca kíséretében van. A külügyminiszter fogadta a pályaudvaron a prefekturához hajró konferenciát és részvételre Mindegy hallt, egy dolgozó. A konferencia száma nagy előszobát foglalt. A prefektura ma is külön postahivatal pesti lapok tudósítói („Est“-konzern), dr. Lloyd, Ormos Lág“) érkeztek Teme goszláv újságírók szlovák, illetve Ni együtt. A két külön este kilenc órakor pályaudvarra. A k szalonkocsikban tölti gadtatásuk csak ma kor fog megtörténni. külügyminiszter mond főpolgármestere köszö autókba ülnek és a ferencia pontosan dél. Az első hivatalos sa kor adják ki és ugy niszterek ótórati teán hangulat rendkívül nagy napjaira emléke

A külügyminiszter első pontjaként a frat nyben Benes Cseh legagresszívabb állás többiek ezen ügynek fontosságát. A locarno véve a tárgysorozatba. Ugy hírlik, hogy szet engednek egym kérdésben Jugoszlavia politikája mellett van ben Anglia mintájár pontot foglalja el.

A program tovább szág belépése a kisa paktum kérdése is.

Ki kell küszöbö

A „Neue Freie Pr isantant és Magyar ogalkozik a ma összet lap mindenkéltt m konferencia kizárólag a oglaljon a magyarorsz Barmilyen nézeteltézesek an a külügyminiszterek Frei Presse“, — abban egy a háborus veszedel ölni Középeurópából. E tlyügyminiszter óhajlja aaga békés szándékait. emesvári összejövetel. A zisát nyitja meg. A súpán negatív célja v megvédi esetleges táma minden olyan belső mag ájuk nézve fenyegető v sznban már elérkezett a oezlavia és Csehszlovák alommal töltsek meg. három állam ugyanoly helyre akarja állítani a an, mint ahogyan a ny áltak az összes surlódás al. Röviden, arról va onferencia előjátéka l ocarnonak.

A középeurópai Locar intesse a rendezetlen k rom szomszédállama köz eskedés, ami a vilé hajják el. A „Neue Frei ban kifejezést ad ama

Temesvár: a középeurópai Locarno

Duca külügyminiszter már megérkezett a Bánát fővárosába. Külföldi vélemény a kisanthant külügyminiszteri értekezletének jelentőségéről

(Timisoara Temesvár, február 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Duca külügyminiszter, ki tegnap esteire jelentette jövetelét, ma délben Temesvárra érkezett.

Duca kíséretében két titkár és négy referens van. A külügyminisztert Oprea János prefektus fogadta a pályaudvaron, ahonnan az egész társaság a prefektúrához hajtatott. Duca itt megtekintette a konferencia és résztvevői számára fentartott helyiségeket. Midegyik külügyminiszternek egy kis háló, egy dolgozó- és egy hálószobát rezerváltak. A konferencia számára egy hatalmas termet és egy nagy előszobát foglaltak le. A sajtó képviselői a prefektúra másik szárnyában fognak dolgozni, ahol külön postahivatal áll rendelkezésükre. A budapesti lapok tudósítói közül eddig Rutkay György („Est“-konzern), dr. Lengyel László („Pester Lloyd“), Ormos László és Lestyan Sándor („Világ“) érkeztek Temesvárra. A csehszlovák és jugoszláv újságírók kedden érkeznek Benes csehszlovák, illetve Nincsic jugoszláv miniszterrel együtt. A két különvonat öt pernyi differenciával este kilenc órakor fut be a temesvári-józsefvárosi pályaudvarra. A külügyminiszterek és kísérőik a szalonkocsikban töltik az éjszakát és hivatalos fogadtatásuk csak ma, szerdán reggel félkilenc órakor fog megtörténni. Az első üdvözlőbeszédet Duca külügyminiszter mondja, majd Georg-vici Temesvár főpolgármestere köszönti a vendégeket, akik ezután autókba ülnek és a Prefektúrára hajtatnak. A konferencia pontosan délelőtt tíz órakor veszi kezdetét. Az első hivatalos sajtókommunikát délután öt órakor adják ki és ugyanakkor látják a külügyminiszterek ötórás teát az újságírókat. A városban a hangulat rendkívül emelkedett és a háborús idők nagy napjaira emlékeztet.

A külügyminiszterek szerdai konferenciájának első pontjaént a frank ügy kérdése szerepel, mely ügyben Benes Csehszlovákia külügyminisztere a legagresszívabb álláspontot fogja képviselni, míg a többiek ezen ügynek nem tulajdonítanak különösebb fontosságot. A locarnoi szerződés szintén fel van téve a tárgysorozatba, valamint az orosz kérdés is. Ugy hirdik, hogy a kisanthant-államok szabadságot engednek egymásnak. Tény, hogy ebben a kérdésben Jugoszlávia és Csehszlovákia a kibékülés politikája mellett vannak, míg Románia a kérdésben Anglia mintájára a legelzárkózottabb álláspontot foglalja el.

A program további fontos pontjai Lergyeloroszág belépése a kisanthantba, valamint a balkáni státum kérdése is.

Ki kell küszöbölni a háborús veszedelmét

A „Neue Freie Presse“ vasárnapi száma „A kisanthant és Magyarország“ címmel hosszasan foglalkozik a ma összehívott temesvári konferenciával. A lap mindenképp megállapítja, hogy a temesvári konferencia kizárólag azért ült össze, hogy állást foglaljon a magyarországi eseményekkel szemben. Bármilyen nézeteltérések is legyenek egyes pontokban a külügyminiszterek között — írja a „Neue Freie Presse“, — abban mindannyian egyetértenek, hogy a háborús veszedelmét végleg ki kell küszöbölni Középeurópából. Különösen Benes csehszlovák külügyminiszter hajítja erősen kihangsúlyozni országunk békés szándékait. Nem lehetetlen, hogy a temesvári értekezlet a középeurópai politika új korszakát nyitja meg. A kisanthantnak mindaddig negatív célja volt és pedig, hogy határait megvédje esetleges támadásoktól és hogy lehetetlen minden olyan belső magyarországi átalakulást, amely nézve fenyegető volna, megakadályozzon. Ma azonban már elérkezett az ideje, hogy Románia, Jugoszlávia és Csehszlovákia szövetségét pozitív tartalommal töltsék meg. Ez pedig azt jelenti, hogy három állam ugyanolyan mértékben és mértékben helyre akarja állítani a végleges békét Középeurópában, mint ahogy a nyugati nagyhatalmak likvidálták az összes surlódási felületet Németországban. Röviden, arról van szó, hogy a temesvári konferencia előjátéka legyen egy középeurópai Locarnonak.

Benes békét akar

A középeurópai Locarno abban áll, hogy megakadályozza a rendezetlen kérdéseket Magyarország és a szomszédállama között. Az az akut ellenségeskedés, ami a világháborúból fennmaradt, meg kell szüntetni. A „Neue Freie Presse“ ezzel kapcsolatban kifejezést ad ama véleményének, hogy Cseh-

szlovákia ebben az esetben kompromisszumhoz lesz kénytelen nyulni, aminthogy Prágában már régóta beszélnek arról, hogy bizonyos jelentéktelen határkiszélezésekkel végleges békét lehetne teremteni a magyar szomszédállammal.

Végleges rendezést követel a magyar király. kérdés is. Ezen a téren viszont éppen Csehszlovákia az, amely a legélesebben fordul szembe mindenféle Habsburg-restaurációval. A prágai kormány semmilyen körülmények között nem egyezne bele az ugynevezett legitimista megoldásba, vagyis Otto főherceg trónralépésébe, mert attól tart, hogy ez a lépés a régi Osztrák Magyar Monarchia visszaállítására való törekvést hozná magával. Semmiképpen nem avatkozik azonban Csehszlovákia a magyar államforma kérdésének rendezésébe abban az esetben, ha a legitimista megoldást teljesen kiakapcsolják és a királykérdést más valakivel akarják tető alá hozni.

Minden a frankügytől függ

A Magyarországgal szemben történő végleges állásfoglalás azonban attól függ, hogy milyen kimenetelre lesz a frankhamisítási ügynek. A kisanthantnak semmiképpen nincsen szándé-

A király márciusban meneszti a kormányt?

A nemzeti párt és a parasztpárt vezéreit óhajtja az uralkodó Bratianu utódjává

(Bucuresti-Bukarest, február 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az „Adeverul“ mai száma szenzációs politikai riportban arról számol be, hogy a Bratianu kormány legközelebb március második felében elhagyja helyét. A király és Bratianu Jonel között errenézve már meg is egyeztek. A kormányutódlást illetően az uralkodó a közvélemény ohaját akarja figyelembe venni. Az uralkodó azt akarja, hogy a jövő kormány a nemzeti párt és a parasztpártból rekrutálódjék. Nehézséget csupán a miniszterelnök személye okozza, amennyiben nehéz döntenie, hogy a két párt elnöke közül ki legyen a miniszterelnök.

Valószínű, hogy a kinevezett miniszterelnöknek az lesz a szigorú utasítása, hogy a kormány a parasztpárt és a nemzeti párt tagjaiból kell, hogy álljon.

Bethlent inzultálták a nemzetgyűlésen

Óriási viharba fult a frankvita folytatása

(Budapest, február 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentettük, hogy a frankhamisítással kapcsolatban élénk hírlapi csata folyt le egy részről Károlyi Imre gróf, másrészt Bethlen miniszterelnök között. Ma azután a miniszterelnök Vázsonyi régebbi támadásaira felel, amelyeket az a különböző bécsi lapokban, így főleg a „Neue Freie Presse“-ben intézett ellene.

Vázsonyi nem az össz-zsidóság

A miniszterelnök elsősorban is tiltakozik az ellen, hogy Vázsonyi antiszemitizmust imputál neki. Vázsonyi összetéveszti önmagát a zsidósággal, amelynek csak egy kis része követi őt. Nem vagyok tehát hajlandó Vázsonyit a zsidóság vezérének tekinteni, — folytatja Bethlen — mert nekem is vannak politikai barátaim a zsidóság körében, akik Vázsonyi vezetésének abszolút nem vetik magukat alá. Vázsonyi rögeszméje az, hogyha valaki az ő személyét támadja, az mindjárt az össz-zsidóságon ejt sérelmet.

Az is furcsa, Bethlen miniszterelnök szerint hogy Vázsonyi mostan szerény ellenzéki politikusnak állítja be magát, akinek csak paritvítói vannak és politikai intrikát nem csinál. Meg lehetne tőle kérdezni, hogy miért jelentek meg a rágalomok meg nem cáfoló nyilatkozatai a „Matin“-ban és a „Journal“-ban és miért látta lakásán ebédre vendégül Sauerwein urat, aki annyi animozitással tudósította lapját az ügyről.

— Tárgyaltam Vázsonyival — folytatja Bethlen miniszterelnök — mindaddig, amíg ő és az ellenzék a január 16-iki kommunikéval fel nem borította a helyzetet. Ez a kommuniké azzal vádolt meg, hogy köztem és a fájvédők között megegyezés létesült volna. Ezt hivatalosan megcáfoltam és felelősségre vontam a hírek terjesztőit. Vázsonyi erre dementálta a hírt, de pár nap múlva egy bécsi lapban megint gyengíteni igyekezett cáfolatát. Nagyon örülök, ha most egységes magyar frontot hirdet. Meg kell azonban állapítanom, hogy ez

kában, hogy Magyarországon egy bizonyos uralmat megdöntsen és egy másik uralmat hozzon helyébe. Számára csupán az a fontos, hogy a hivatalos Magyarország fogalma végre szétválasszassék a folytonos bizonytalanság, a béke és háboru fogalmától.

A nagy bécsi lap ezután azt a szenzációs bejelentést teszi, hogy a francia kormánynak még egy idegen tekintélyes és eddig még nyilvánosságra nem hozott anyaga van a frankhamisításról, amely azonban olyan súlyos adatokat tartalmaz, hogy nyilvánossághozatala erősen befolyásolná a temesvári konferencia működését és egy középeurópai Locarno lehetőségét. Ezeknek az adatoknak nyilvánossághozatalát a párisi kormány és vele együtt a csehszlovák kormány is mindaddig fölőlegesen tartja, amíg nem bizonyosodik be, hogy a jelenlegi magyar kormány is a frankhamisítók mellé állott. Mindaddig, amíg a magyar kormány a frankhamisítókra üdöz, semmi oka nincs a francia kormánynak arra, hogy a birtokában lévő anyagot szellőztesse. A „Neue Freie Presse“ annyit elárul erről az anyagról, hogy az az örökös magyar békétlenek, a békeszerződések határozataiba bele nyugodni nem tudó és revansot forraló hazafiak terveit tartalmazza. Megjegyzni a lap, hogy az ilyen kisértekeknek az akadékoskodása ugy is hiába, mert a locarnoi szellem előbb-utóbb feltétlenül helyreállítja a végleges középeurópai békét.

az egységes front már megvolt és ő borította fel.

Ujabb vihar a nemzetgyűlésen

A nemzetgyűlés ma délutáni ülésén nagy vihar közepette megkezdődött a frankvita folytatása. Elsőnek Rakovszki belügyminiszter próbál beszélni. Állandó ellenzéki zajban, „mondjon le!“ kiáltások közepette emelkedik szólásra, hogy feleljen Vázsonyinak a múlt ülésen elhangzott vádjára, amely szerint telefonját cenzurázzák és detektívek követik. A zajongás miatt Rakovszki sokáig nem tud szóhoz jutni. Végül csend állott be és akkor Rakovszki határozottan kijelenti, hogy nincs telefoncenzura és Vázsonyi valószínűleg a telefon mellézköréből vonta le azt a következtetést, hogy cenzura van.

Rakovszki beszédének eme részénél belép a terembe Bethlen miniszterelnök, akit az egységspárt felállással ünnepel. Amikor Bethlen alakja feltűnik az ajtóban, Rakovszki István, az ismert ellenzéki vezér, ezt kiáltja feléje: — Pasztuljon!

Erre nagy vihar tör ki, az egységspárti Bethlen, Rakovszki Iván belügyminiszter pedig megkísérli beszéde folytatását, de ez teljesen lehetetlen. A zaj folyton fokozódik, olyannyira, hogy a házelnök kénytelen berekeszteni az ülést.

Höncsertakarók,
brokátok, butorszövetek legolcsóbb
bevásárlási forrása Back Bernát,
Oradea-Mare, P. Regina Maria 1.
Telefon 9-55

KEKSZ ארמון כשר
אפילו למודרני
ADLER-nél, Strada Gen. Mosoiu 2.
ORADEA (volt Kert-utca) ORADEA

ZSIDÓ KÖZÉLET

Szászvároson

január 30-án rendezték meg az Avivák és Barissziánusok az idei szezon műsoros estélyét szépszámu közönség jelenlétével. A műsort, amely a közönségből a legnagyobb elismerést és sikert váltotta ki, Liebermann Sárika és Ábrahám Fridus négykezes zongoraszáma, Weber K. M.: Oberon ouvertüreje nyitotta meg. Ábrahám Eka átérzéssel interpretálta Eminescu: La steana című költeményét. Farkas Rózsika és Stern Erzsike tiroli táncot adtak elő nagy sikerrel. Az estély szenzációja Weisshaus György barissziánus moziszenáriuma Patt és Patachon, Zigotto és a rendőr szereplésével. Némajátékban filmként pergett le a szám, amelyben Vas István, Izsák Herman, Margel Simon és Vas László hü maszkjukkal és játékkukkal, komikus megjelenésükkel frenetikus tapsot arattak. Bialik: Talmudista című melodramáját előadták Weisshaus László és Nussbaum Irénke. Szenes Béla: „Egy pesti utazó ne olvasson francia lapokat” című vígjátéka, mely változatosságával és a szereplők kitünő játékaival a közönséget végig szórakoztatta. Különösen ki kell emelnünk Margel Simon játékát az utazó szerepében. Nagyon jók voltak Kohn Bella, Farkas Rózsika, Kohn Kató, Vas László, Izsák Herman, Vas István és Ábrahám Mór. Az estély műsorának összeállítása és megrendezése Vas Lilly Aviva-vezető érdeme.

A vasárnapi dési estélyről

közölt tudósításunkból sajnálatos módon kimaradt, hogy az estély rendezését az Arvagon-dó mellett az Aviva és Barisszia közösen rendezték. Különös megemlítést érdemel Hegyesi Fráda Aviva neve, akinek az estély rendezése és sikere körül igen nagy érdemei vannak.

A Zsidó Ifjúsági Könyvtár

vezetősége felkéri a könyvtár tagjait, hogy a künnlévő könyveket február 10-ig haladéktalanul adják be. Ugyanakkor a közönség szives tudomására hozzuk, hogy február 10-étől kezdődően olvasóterem fog a nagyközönség rendelkezésére állani a Herzl Klub Calea Regele Ferdinand 48 szám alatti helyiségében.

A zsidóság gazdasági és szociális helyzete

Molnár Jakab előadása a Zsidó Nemzeti Szövetség ötödik kulturstélyén

(Cluj-Kolozsvár, február 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szombat este zajlott le a Zsidó Nemzeti Szövetség helyi csoportja kulturális osztályának ötödik előadástélye, melynek keretében Molnár Jakab tartotta meg előadását a zsidóság gazdasági és kulturális helyzetéről.

A kiváló előadó azzal kezdte előadását, hogy harmóniát keres és szeretné elkerülni a disszonanciákat. Közvetlenül ezután a zsidóság kulturális helyzetének változását kezdi meg és rámutat arra, hogy a zsidóság mindig az irás népe volt. Ezt a hivatását Palesztinában két-tözött és fokozott buzgalommal teljesíti a zsidóság, ahol egyik kezében vakolókanállal, másik kezében könyvvel építi az országot.

— Ma már — folytatja az előadó — többé-kevésbé mindenki cionista, legföljebb akadnak olyanok, akik nincsenek tisztában a fogalom mélységesebb értelmével. Ezért meg kell találni a módot arra, hogy minden nemes gondolkodású zsidót az egységes építőtáborba vonjunk. Ezt pedig toleranciával érhetjük el. Az igazi cionistának a galutban is teljesítenie kell kötelességét, mert ide köti a föld, a születés, az egzisztencia. Erre annál is inkább szükségünk van, mert súlyos gazdasági válságban élünk és a kulturális süllyedés veszedelme fenyeget bennünket.

Majd arra int előadó, hogy a Palesztina-problémát józansággal ítéljük meg s helyezzük a realitások megvilágításába. Palesztina betagozhatóságát az ipari élet fejlődése fogja meghatározni. Egy nép csak akkor lehet nagy és hatalmas, ha előbb gazdag és csak akkor lehet kulturáns, ha ehhez megvannak az anyagi előnyei. Merőben téves volna az, ha Palesztinát a zsidóság megváltásának ideológiájába állítanók be, mert akkor tényleg nem tennénk egyebet, mint a chaszideusok. Téves

dolog, hogy itt, a galutban nincs szükség az építőmunkára. Ez gazdasági és kulturális lezüllesre vezetne.

Majd a háboru utáni idők gazdasági következményeiről beszél előadó és megállapítja, hogy szó sem lehet arról, hogy békebeli életstandardunkat visszazerezzük. A könnyű keresetek ideje mulóban van. Eppen ezért helyes az az irány, mely a zsidóságot az ipari pályák felé irányítja és ma már maga a zsidóság az, mely a „Luftmensch“ típusát ki akarja magából küszöbölni. Meg kell tehát fognunk kettő zött erővel a vakolókanalat, a munka szerszámait és a könyvet, hogy egzisztenciánkat megmentsük. Ezért gazdaságilag kell szövetkeznünk a zsidóság felsegítésére.

— Nekünk, az Irás népének — fejezte be

Zsidóügyet csinálnak az elűzött német fejedelmek kártalanításából

A kampóskeresztesek levegőbe akarták röpteni a berlini tőzsdét. Schultz főhadnagy terroristát Sewering belügyminisztert is el akarták tenni láb alól

(Berlin, február 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kampóskeresztesek és a jobboldali pártok a trónjavesztett uralkodók kártalanítási ügyét antiszemita propagandájuk erősítésére akarják kihasználni. A jobboldali lapok kiadták a jelszót, hogy nem feltétlenül a nemzeti vagyonból kell kielégíteni a volt német uralkodók igényeit, hanem ama külföldi zsidók vagyonából, akik az országban szereztek vagyont. A „Deutsche Zeitung“ című heccclap és más volkisch-újság törvényjavaslatot közöl, amelynek címe „A zsidó vagyonok kizárása a német nép javára“. A javaslat szövege utánczása annak, amelyet a demokraták terjesztettek be a fejedelmek kártalanításának szabályozására, egyes pontjai pedig a következők:

1. A tartományok felhatalmazást kapnak, hogy az „idegen fajtájúak“ vagyonát, beleértve az ipari vállalkozásokban való részességüket, a jogrenden kívüli úton is kizárják.

2. Ennél az eljárásnál tekintetbe veendő, vajjon az illetők 1914 augusztus elseje után jöttek-e Németországba, hadigazdagok, vagy a forradalomban meggazdagodtak, vajjon vállalkozásukkal tönkretettek-e önálló közepostálybeliek (áruházak és nagyobb üzemek alapítói stb.). Vajjon ártottak-e a német kultúrának, sajtótermékek alapításával és színházi vállalkozásokkal veszélyeztetették-e a balsó békét és vajjon kezeikbe jutottak-e német családok ingóságai, családi ékszerek stb.

3. Az idegen fajtájúak vagyonának felbecsülésénél ugyanazok az elvek alkalmazandók, amelyeket az állam alkalmaz az elűzött uralkodók vagyonának felbecsülésénél.

A javaslatot erősen propagálják ugyan, azonban továbbmenő következményeket a reakciók maguk sem várnak ettől az akciótól.

Ma ugyanis a hakenkreuzlerék nem nagy

A német főváros Köln kiürítésének éjszakáján

— Az Uj Kelet állandó

Berlin, február 9. A rádió hatalmas tölése ünneplés harangkongást továbbít. Éjfél óra pont tizenkettőt üt. Hétéves megszállás után elhagyják az angol csapatok Köln városát...

Berlinben mindenki ébren van, megkonduinak a harangok, a tömegek az utcákon várják a pillanatot, a nagy lapok palotái előtt áll a hatalmas tölése és továbbítja a kölni dóm varázsos harangjátékát. Ünneplés pillanat: Adenauer polgármester a kölni angol parancsnokság palotájára felbuzta a német lobogót. Én idegen vagyok, külföldi, távol a német patriótikus érzésektől és lehetetlen mégis, hogy ezek a pillanatok hatástalanul muljanak el. Mert valami emberileg is nagy dolog történt: egy jó sorsra méltó nép bilincseit meglazították. Ezekben az ünneplés órákban elindultam én is a tömegek hangulatát tanulmányozni. Éjfél 12 órakor, Köln kiürítésének ünneplés órájában...

Egy éjszakai felvonulás

Mindenki az utcán van, csak a betegek maradtak otthon, még a kórházak szobáiban is megszólalnak a harangjáték hangjai. Még a betegek is hallják a kölni utcák tömegeinek hatalmas örömköltését, majd Adenauer megható beszédét és Braun miniszter szónoklatát, a kormány nevében.

előadását Molnár Jakab — a vérkeringésében tartozik, hogy a tudomány sáncaiból ki ne verhessenek bennünket. Az iskola a mi várnak. Ideig-óráig elzárhatják előlünk a tudomány csarnokait, de nem a tudását. A zsidóság minden filozófusa foglalkozott világi tudománnyal. Ennek ellenére vannak közöttünk olyanok, akik ellenségei a világi tudásnak, a sötét rabjai. Nem szabad hagyni, hogy iskoláink elvegyék tőlünk, kulturemberek akarunk maradni, mert ez létünk kérdése!

A nivós és lelkes előadást az egybegyűlékes közönség szünni nem akaró taposással honorálta.

Itt említjük meg, hogy a legközelebbi előadást dr. Weisz Fülöp tartja „A palesztinai kivándorlás lehetősége“ címen.

népszerűségnek örvendenek. A terroristák leni ítélet, amint azt az Uj Kelet már jeletette, nem elégitette ki a német közvéleményt. A porosz Landtag elhatározta, hogy vizsgálóbizottságot küld ki, amelynek feladata lesz kinyomozni, vajjon az ügyész ebben az ügyben törvényesen és korrektül járt-e el. Szó van róól is, hogy Wulle volkisch-képviselő is volt keverve az orvgyilkosságokba. A kampóskeresztesek eleni hangulatot fokozza egy leplezés, amelyet az ugynevezett „Fekete Reichwehr“ egy volt tisztje közöl az Abendblattban. Elmondja, hogy Eisenbeck főhadnagy csábított ebbe a terroriszervezetbe, amelynek főszervezője Küstrinben volt. Itt Schultz németnemzeti pártplébános hűségesküt vett ki tőle.

Schultz főhadnagy volt a lelke ennek csapatának és ő adta Rogge őrmesternek az esetben azt az utasítást, hogy a berlini tőzsdét röptesse a levegőbe. Melléje három elszánt tonát rendelt ki, akik heteken át tartózkodtak a német fővárosban abból a célból, hogy helyszíni tájékozódást szerezzenek a börze körében. Azonban a tőzsdé épületét a szolgák és alkalmazottak állandóan őrizték, úgy, hogy sem lehetett megközelíteni. A négy terrorista Küstrinbe utazott vissza. Schultznak kérték az volt a terve, hogy Sewering szociális belügyminisztert meggyilkoltassa. Ez sem került, jöllehet a terroristák birtokában volt a belügyminisztérium pontos tervrajza, tudták azt is, hogy mikor és hol tartózkodott a miniszter. Ezt Schultz be is jelentette egy tisztii gyűlésen. Érdekes, hogy a tisztii közölték a terroriszervezetek célját, a kormány elűzését és a monarchia visszatartását, a legénységgel azonban azt hitették, hogy a szervezet tisztán arra alakult, hogy belpolitikai veszedelmek ellen harcoljon, hogy megakadályozzon egy lengyel inváziót.

Féltenekettők már hatalmas a tolongás, galom folyton nő. Dacára annak, hogy Berlin már igazán minden házbán van rádió-apparátus mégis mindenki az utcára megy, hogy a tölése együtt élhesse át az ünneplés perceket.

Zárt sorokban, komoly arccal vonulnak Reichsbannerek ezrei. (Szervezet a szociáldemokrácia, centrupárt ifjúságából. Célja: gazdasági szellemben való, demokratikus nevelés, telea sorok, fagyelmezett, taktusos lépésekkel lelednek. A rendőri készütség az utcák oldalain főléseges, a tömeg így is fegyelmezett. Egy nat, amikor a politikai küzdelemben külváben nyira tagolt nép egységesen érez. Máskor a pártállású levők mindig véleményüket nyilván megteszik megjegyzéseiket, ma ez senkinek jut eszébe...

Most változik az utca képe... Jönnek a oldali szervezetek. Ruházat ugyanaz, csak jelvény a különbség és áthidalhatatlan ellenlétetek. Máskor, ha két ilyen sor összehal verekedés a vége, ma nyugodtan vonulnak más mellett. Sehol egy megjegyzés, egy Ünneplés óra.

Hallom, tegnap egy kommunista képviselő megköszöntette a nyilatkozatot, hogy ha

proletár szempontból, de általános emberi szempontból pártja is nagy lépésnek tartja a népek boldogságához a nyugati zókák kiűrtését.

Csak Hitlerék pártja nem nyilatkozik, ők is ünnepelek, de nem békés együttérzéssel, nem csendes megilletődéssel, hanem most is kardosörte-téssel, fenyegetéssel és vérmes reményekkel, nem a megértés irányában, hanem a „revanche“, a bosszu gondolatával...

Ez a maroknyi és mindennap kisebbedő tömeg az, amely nem is akar hallani a békés, boldogabb jövőről. Mert talán holnap már igen, de ma nincsenek rajtuk kívül, akik így gondolkoznak.

A „Wilhelmá“-ban

Most pont 12. A Gedächtniskirche harangja megszólal, utána az összes berlini harangok. Én a hatalmas hangszóróhoz sietek, amely hozza a kölni hangokat. A szervezetek feszes sorai egészen megmerevednek. Ünnepléses vigyázz állásban hallgatják ezt a különös zenét. Érdekes tömeghangulat. A járó-kelők is mozdulatlanul maradnak, senki sem beszél, néhányan próbálkoznak a hangokhoz közelebb férkőzni. Különben minden csendes.

Mindent szeretnék látni és mindenütt ott lenni. Elhatározom, hogy a beszédek már másutt hallgatom végig. Hatalmas tömeggel vagyok körülveve. Alig bírok mozdulni. Minden arc szemrehányóan néz végig, amint tolokodok. Az első pillanatban nem tudtam még, hová megyek. Aztán egy hirtelen gondolat: Elmegyek megnézni, hogy ünnepelek Hitler Ludendorff kampószerkesztési. Egy hatalmas kává ház söröcsarnokfélelben tanyáznak az előkelő Kurfürstendamm sarkán, pár lépésnyire innen.

Pár pernyi fárasztó tolokodás után a „Wilhelmá“ előtt vagyok, úgy hívják a Hitler-hívek főhadiszállását, állítólag a belseje a pontos mása a müncheni söröcsarnoknak, ahonnan az 1923-as őszi puccs elindult. Nem párhelyiség, nyilvános söröcsarnok, ahol minden nemzeti a'apon álló germánt szívesen látnak. Mäskor itt hatalmas katonazene szól, nemzeti dalokat játszik, időnként a Friderikus-marschot, melynek hangjainál mindenki felá. Most is itt van a katonabanda, de a kölni ünnepek tartamára felfüggesztette működését. A terem falából hatalmas hangszóró nyúlik ki és a kölni polgármester beszédének még az elejét hallom.

Itt azonban nincs tisztelet. Adenauer még nyugodtan hallgatják, de mikor Braun miniszter beszédét hozza a tölcser, egyhangu Pfuj! t kiáltanak. (Braun szocialdemokrata!)

Most befejeződik az „energiushangu beszéd. Ujra hatalmas egyhangu „Pfuj!“ rá a válasz. Hangosan kiáltják, mintha azt Kölnbe is visszaadná a rádió.

Aztán egy pillanátig furcsa volt a helyzet, mert a tölcser a Kölni-utca hatalmas örömrivalgását hozta. Egy összevágott arcú csoportvezér azután feltalalta magát és elköltözte magát: Éljének rajnai testvéreink! Hoch! Hoch! Hoch!

A katonabanda muzikája is megkezdődött. Egyszerű hangon játszott a sok fuvó hangszer a Friderikus marschot. A közönség felállt, vegyrs érzésekkel én is felálltam és vártam a történelmet... A közönség énekelt. Hallgatásom valószínűleg idegekkel idézett elő szomszédaimban, mert nagyon furcsán néztek rám Valóságos megváltás volt rám néve, mikor mindenki helyet foglalt.

Egy antiszomita beszéd

Egy összevágott arcú, valószínűleg na yon h r-cos diákmltra visszatekintő ember ugrott a pódiura és beszédbe kezdett. Mindenre el voltam készítve, hiszen én már Richárd Kunzét is hallottam, aki pápább a pápánál. Figyelmesen hallgattam. Hallgassa meg tehát mindenki, akit a világpolitika érdekel:

— A Ruhr-megszállást a zsidók okozták, hogy a márka essen és így valúázhassanak! A Ruhr-megszállás a német börze zsidóinak érdekében történt. Alapjában véve igen örvendetes dolog, hogy a kölni zóna kiűrt, de hát a völkische.párt csak nagyon vegyes érzelmekkel üdvözölheti az eseményt, mert hiszen ennek ellenében elfogadták Locarnot a parlamentbe, ami pedig nagyon megalázó dolog. Dehát: éljen a rajnai nép, amely a zsidók érdekében mártíromságot szenvedett hét éven át. Éljének a rajnai germánok!

Én meg hallgatva ültem a székeimen a számomra idegen környezetben és ugyanezen beszédet következőképen gondoltam el:

Stinnes spekulációja érdekében ki tudta harcolni magának a Ruhr megszállást. A Ruhr megszállás Stinnes börzei ágensei érdekében történt, a

a márkaesés lendítette fel Stinnes hatalmas üzemeit. Stinnes nemzeti szempontokról prédikált, válságot teremtett az egész vonalon. 1925. második felében végre a német nemzet jobbérzésű tömegei elfogadták a locarnoi paktumot, elfogadták Németország egyenjogú felvételét a Népszövetségbe és ezzel egy lépéssel közelebb jutott Európa a népek megértéséhez. Igen, az egész világ józanul gondolkodó tömegei örömmel üdvözli a rajnai népet, amely végre felszabadult a megszállás és annak súlyos terhei

alól...

Sokáig ültem még elgondolkodva a „Wilhelmá“ katonabandás helyiségében, mikor egyszerre csak újra felriasztottak a Fridericus induló harcias hangjai. Felálltam és elmentem, a szomszédaim suttoztak ugyan valami barátságta'ant, de azt már nem is akartam egészen végighallgatni.

Nagyon vegyes érzelmekkel tértem nyugalomra Berlinben, Köln város kiűrtésének éjszakáján...
Havas Imre

Németország elküldte felvételi kérvényét a Népszövetséghez

(Berlin, február 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német birodalmi kormány elhatározta, hogy kérelmezni fogja a Népszövetségbe való felvételét. A kérvényt a birodalmi kabinet és a tartományok miniszterelnökeinek konferenciáján mutatták be. Streseman külügyminiszter hosszú helyzetjelentése előzte meg az érdemleges tanácskozást. Dr. Luther birodalmi kancellár leszögezte a kormány álláspontját a Népszövetségbe való belépésről. Kifejtette, hogy a birodalom legfőbb érdeke Németországot a Népszövetségbe való tagság által is megszilárdítani és fejlődésében elősegíteni.

A birodalmi kormányok közül Mecklenburg miniszterelnöke és dr. Held a bajor kormány elnöke elleneztek a Népszövetséghez való csatlakozást. A kérvényt már továbbították Genfbe.

A dési konferencia határozatai

(Daj-Dés, február 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A körzeti konferencia második és befejező ülése a dési helyicsoport saját házában folyt le. Az ülést dr. Harsányi Jenő délután 5 órakor nyitja meg és felhívja a jelenlevők figyelmét, hogy ezuttal az ujjászervezés részletkérdéseivel kell foglalkozni.

Weinberger Nándor főtitkár meglepedéssel állapítja meg, hogy az első körzet községeknek számos kiküldöttje van jelen, bár az ügy fontosságára való tekintettel a távolmaradottak hiánya hátrányosan befolyásolja a kívánt eredményt. Helyicsoport nélkül, — ugymond — nincsen tartós cionista munka, leplezetlenül meg kell mondani, hogy ma nincs fontosabb teendő, mint a szervezet kiépítése. Ezt követi London és ez a cionista mozgalom eminens érdeke.

Krémer Ármán dr. a következő felszólaló. A K. K. L.-munkát is intenzívebbé kell tenni a körzet területén. Ezt a munkát is egybe kell kapcsolni a helyicsoportok ujjászervezésével, mert a K. K. L. bevételeit is csak így biztosíthatjuk.

Szönyi Géza dr. a hebraizálás és a zsidó kultúra terjesztésének fontosságáról beszél. Részletes konkrét utmutatást ad ennek keresztülvitelére a legkisebb helyicsoport számára is.

Weisz Fülöp dr. a szamosmenti községekben tapasztalt palesztinai kivándorlásról beszél, számos eset felsorolása kapcsán. A felszólalást vita követte, amelynek során a Palesztinahivatal vezetője újból figyelmeztette a kivándorolni készülőket, hogy addig, amíg kérvényeikre a kolozsvári Palesztinahivaltól érre vonatkozó felszólítást nem kapnak, ne fogjanak hozzá a költséges utlevélkészítéshez, vagy vagyonuk likvidálásához.

Fischer József dr. elnök figyelmeztette a gyűlést, hogy a körzeti konferenciák célja a részletkérdések megbeszélése, az ugynevezett „Kleinarbeit“, amelyre most már rá kell térni. Ezután következett az egyes helyicsoportok kiküldöttjeinek felszólalása.

Eidinger Hermann dr. a bethleni, Weisz László a zilahi, Löwy József a dési, Ohlbaum Sándor a szamosújvári, Grün Rózi a szibói, Jakab Áron a krasznai helyicsoportok ujjászervezéséről tettek jelentést és konkrét javaslatot. A konferencia valamennyi kivánságot és előterjesztést meghallgatott és Weinberger Nándor főtitkár javaslatára a következő határozatokat hozta:

A kolozsvári körzet konferenciája megállapítja, hogy a körzetben a cionista szervezeti élet nagymértékben aláhanyatlott és ennek okát abban látja, hogy a cionisták nem ismerik fel eléggé a helyicsoportok kielégítő működésének mindenekfelett való fontosságát.

A konferencia utasítja a körzeti vezetőséget, hogy a helyicsoportok megjelent képviselőinek előterjesztéseivel számot vetve, haladéktalanul foganatosítsa azokat az intézkedéseket, amelyek ezen előterjesztésekben foglalt követelményeknek megfelelnek.

A konferencia köteletségévé teszi a kolozsvári körzet minden helyicsoportjának,

Aviva és Barisszia-szervezetének, Keren Kejemet biztosnak és minden cionistának, hogy a konferenciát követő négy héten át minden idejüket és tehetségüket a helyicsoport megszervezésére és átszervezésére fordítsák, ennek megtörténtéről az országos és körzeti központnak jelentést tegyenek.

Felszólítja az Aviva és Barisszia jelenlévő képviselőit, terjesszék ezen határozatokat szervezeteik gyűlése elé avégből, hogy az ifjuság ezt tudomásul vegye és a maga részéről is tanácskozzék azokon a konkrét, praktikus és minden egyes helyre külön-megállapítandó módokon, amelyek alkalmazásak ezen határozat mielőbbi végrehajtására.

Harsányi Jenő dr. előterjesztésére a konferencia megválasztotta a körzeti vezetőséget. Elnök lett Boskovics József (Cluj), alelnökök: Rosenzweig M. Jehuda (Dés), dr. Goldner Mihály (Cluj). Körzeti intézőbizottság: Ausländer Lajos, dr. Erdélyi Dávid, Fischer Lipót (Cluj), Terner Jakab (Zilah), dr. Harsányi Jenő, Löwy József, Hegyesi Fráda (Aviva), Barna Kálmán (Barisszia) Dés, dr. Eidinger Hermann (Bethlen), Jakab Áron (Kraszna), dr. Halberg Gyula, dr. Eskelesz Miksa (Bászterce), Jeremiás Ignác (Nagyilonda), Scharfstein Hermann (Bor-góprund).

A választás megejtése és dr. Harsányi Jenő záróbeszéde után a konferencia lelkes hangulatban véget ért.

A konferencia végeztével dr. Harsányi Jenő lakásán bankett volt a kolozsvári kiküldöttek és a sajtó képviselői számára. A vendégek a késő órákig kitünő hangulatban együtt maradtak.

* Nagyváradon hirdetések, előfizetéseket felvesz és reklamációkat elinté az Uj Kelet nagyváradai képviselője, Blum Zsigmond, Ezredévi emléktér 2. (ernyőüzlet.) Lakása Vámház-u. 51.

Figyelem!

Kárposok és kocsigyártók
kellékeit legolcsóbban Back
Bernát áruházában szerezhetik be. Oradea-Mare,
P. Regina Maria No 1.

Telefon
955

Varrógépek,
Kerékpárok és
Gramofonok
olcsó áron kaphatók
Hans Krauss,
Sibiu, Str. Faurului 20.

Zsák
Ponyva
Mindennemű célkra
legelőnyösebben beszerezhető
Albala Izsó
Timisoara
Piata Traian No 10

1926 február 10

— a vérkeringéséhez
ny sáncaiból ki ne
Az iskola a mi várunk.
lölünk a tudomány
lásét. A zsidóság min-
t világi tudománnyal
közöttünk olyanok
tudásnak, a sötétség
gyini, hogy iskoláinkat
emberek akarunk ma-
rdése!
adást az egybegyűlt
nem akaró tapsoakal

mitásából

dét. Schultz főhad-
tenni láb alól

nek. A terroristák el-
Uj Kelet már jelen-
német közvéleményt
rozza, hogy vizsgáló-
lynek feladata lesz ki-
esz ebben az ügyben
járt-e el. Szó van az
isch-képviselő is be-
osságokba. A kampó-
ulatot fokozza egy le-
vezett „Fekete Rich-
özöl az Abendblattban
ek főhadnagy csábított
tba, amelynek fészé-
ultz németnemzeti pár-
t ki tőle.

volt a lelke ennek
Rogge örmesternek eg-
hogy a berlini tözsé-
lleje három elszánt k-
eteken át tartózkodta
ól a célból, hogy hely-
zenek a börze körü-
etés: a szolgálak és alk-
ték, úgy, hogy seha-
teni. A négy terroris-
a. Schultznak késő-
gy Sewering szocialis-
vikoltassa. Ez sem s-
sták birtokában volt-
pontos tervrajzának
mikor és hol tartózkod-
z be is jelentette egy-
s, hogy a tisztekek
k célját, a köztársas-
monarchia visszaállí-
nban azt hitették
ztán arra alakult, ho-
k ellen harcoljon
egy lengyel invázió

éjszakáján

hatalmas a tolongás, a
annak, hogy Berlin-
ban van rádió-apparát-
a megy, hogy a tömeg-
pélyes perceket.
erccal vonulnak fe-
ervezet a szocialdemokr-
ifjuságából. Célja: kö-
emokratikus nevelés.)
taktusos lépésekkel k-
ség az utcák oldalain s-
a figyelmeztett. Egy p-
üzdelemben különben
sen érez. Mäskor a
véleményüket nyilvánít-
t, ma ez senkinek

képa... Jönnek a j-
at ugyanaz, csak egy
áthidalhatatlan poli-
st ilyen sor összetalál-
ugodtan vonulnak el
megjegyzés, egy s-
s-
s-
s-

kommunista képvis-
zatot, hogy ha ne-

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes zsidó és bányászati zsidó napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Feloldó szerkesztő Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet cikkének utánnomását csak a fentiek
megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Szerda

5686. Sóbát 26.
1926. február 10.

— Emlékezés az elhunyt Teitelbaum szigeti főrabbi fölött. Bánffyhadról jelentik: Pollák Oscher Ansel királydaróci rabbi az elmúlt szombaton a bánffyhadon Poalé Cedek zsufozásig megtelt imaházában nagyvezetésű emlékbeszédet mondott, amelyben a nemrég elhunyt Chaim Hersch Teitelbaum máramaroszigeti főrabbi érdemeit méltatta. A nagyszámú közönség mély megilletődéssel hallgatta a mélyenszántó beszédet, amelynek végzetével Pollák főrabbi, aki korábban éveket volt a Poalé Cedek lelkipásztora, felhívta és buzdította az egyesület tagjait, hogy a bánffyhadon zsidóságnak inkább megfelelő új imaházat létesítsenek. (n. a.)

— Zucker József meghalt. Nagyváradról jelentik: Nagyvárad zsidóságának bensőségteljes nagy gyászja van. Zucker József, a Chevra Kadisa évtizedeken át tiszteletbeli elnöke, vasárnap délután elhunyt. Zucker József, a várad zsidóságnak egyik legmarkánsabb alakja volt. Nem volt az a kulturális, vagy emberbaráti mozgalom, amelyben ne szerepelt volna neve. A halál, nemes hivatásának teljesítése közben érte utól. Vasárnap délután tagfelvételt volt a hitközségben, amelyen Zucker József elnököl. A hetvenéves öreg ur hazulról még jókedvvel távozott, a gyűlés előtt barátságosan beszélgetett tagjaival, majd elfoglalta az elnöki széket. Alig néhány percig ült ott, amikor szívéhez kapott és egyetlen hang nélkül rogyott az asztal mellé. Orvost szaladtak, de minden hiábavaló volt. Zucker Józsefet azon a helyen, amely életének legkedvesebb volt, megölte a szíve. A Chevra Kadisa kedden délután három órakor az ortodox izraelita hitközség tanács-termében hivatalos gyászszertartást rendelt el. Temetése kedden délután négy órakor volt.

— Anglia új bukaresti követe. Londonból jelentik: Az angol kormány Robert Hide Greg ismert angol diplomatát nevezte ki bukaresti angol követté.

— Hedzsasz királya is be akar lépni a Népszövetségbe. Jeruzsálemből jelentik: Ibn Saud vahabita szultán, Hedzsasz és Neschd királya Londonba küldötte Hafez Wehbe sejket, hogy az ottani kormánynál eszközölje ki Hedzsasz és Neschd országának a Népszövetségbe való belépését. A követ megbízatása arra is szól, hogy Párisba utazzék és itt is a kormánynál tolmácsolja Ibn Saud kívánságát. Ibn Saud egyébként fiát, Fejsul herceget Hedzsasz királyság vicékirályává nevezte ki. Fejsul herceg proklamációt bocsátott ki az „arab világhoz”, amelyben többek között ezeket mondotta: Neschd az egyetlen arab ország, amely szabadságát és függetlenségét biztosítani tudta, baráti kezét nyújtja minden arabnak, aki népe szabadsága és jólétét kívánja.

— Jabotinszki megérkezett Amerikába. Newyorkból jelentik: Vladimir Jabotinszki, a revizionista cionista pártjának a megalakítója Newyorkba érkezett, hogy itt pártjának céljáról és szervezési lehetőségeiről előadást tartson. Az első előadást az elmúlt kedden tartotta a Manhattan-operaházban több mint kétezer számú hallgató előtt. Jabotinszki mindenekelőtt élesen kritizálta az oroszországi zsidó kolonizációt és óva intette a cionista szervezetet attól, hogy a Jewish Agencyt nemcionistákkal kibővítsék. Palesztina számára védővámot és agrárreformot követel, két olyan rendszabályt, amely véleménye szerint egyedül alkalmas a cionista célok megvalósításának garantálására. A hallgatóság nagy óvációt rendezett Jabotinszkinak. Ugyanazon este megalakították a revizionista csoportot Newyorkban. Jabotinszki meglátogatja az Unió több más városát is.

Közvetlen telefon lesz Bukarest és Berlin között Direkt vonalakat létesítenek még ebben az évben a főváros és Kolozsvár, Nagyvárad, Temesvár között. Megjavitják a postát és a távirót. Marinescu vezérigazgató terveit az autonóm postával

(Bucuresti-Bukarest, február 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Románia postai adminisztrációja most észrevétel nélkül olyan változásokon megy át, amelyek talán közelebb hoznak bennünket ezen a téren a művelt Nyugathoz. A posta autonómiájáról szóló törvényjavaslatról, amelyet váratlanul visszavettek a szenátusi szekcióktól, D. Marinescu vezérigazgató a következőket mondotta az egyik fővárosi lap tudósítójának:

— Elsősorban megjavitjuk a postaszemélyzet anyagi helyzetét, mert nincsenek rosszból fizetett alkalmazottai az államnak, mint éppen a postánál. Azután ki kell egészítenünk a személyzetet.

Legalább 4000 új postahivatalnokra van még szükség.

azonkívül ki fogjuk cserélni a nő alkalmazottakat egyrészt is, valamint a románul nem tudó nemzetiségi tisztviselőket.

— A technikai fogyatékoságok pótlására két alapot fog létesíteni az autonóm posta, hogy idejekorán beszerezhesse azokat az anyagokat, amelyeket évről-évre fokozatosan kell kicserélni. Nagy nehézségeket okoz a levélforgalomban a postakocsik hiánya, mert legtöbb-

— Negyvenesztendő az első héber napilap. Varsóból jelentik: Február elsején mult negyven esztendeje, hogy Varsóban megjelent a „Hajom” című napilap. Ez a héber napilap, amelyet dr. J. L. Kántor szerkesztett, az első ilyen vállalkozás volt a világon. Előtte Nachum Szokolov akart ilyen lapot megindítani és meg is szerezte a hozzávaló pénzt, azonban a pétervári kormány hozzájárulását képtelen volt megszerezni. Az akkori belügyminiszter azzal az indokkal utasította vissza a kérvényt, hogy semmi nem indokolja egy ilyen napilap létezését. Néhány év múlva azonban dr. Kántornak sikerült a lapot kiadni és pedig Golbioff hitese héber és jiddis tolmáccsal, akit később Szibériába deportáltak, mert barátságot tartott fenn III. Sándor merénylőjével, Helsmannal. A „Hajom” című újság megjelenése előtt hetilapok szolgáltatták a zsidó eseményekről szóló információk ügyét és a zsidó felvilágosító munkát. A lap első munkatársai között volt J. L. Katzenelson hírneves költő és tudós, Dávid Frischmann az akkor még fiatal író. A lapot nagy lelkesedéssel fogadta akkoriban a héberül olvasó közönség. Érdekes, hogy a „Hajom” megjelenése után a „Hazeffira” és a „Hameliz” szintén átalakultak hetilapból napilappá. Az akkor fiatal Nachum Szokolov a „Hazeffira” szerkesztőségébe lépett be, míg a „Hameliz”-et a nagy J. L. Gordon szerkesztette.

— Eljegyzés. Kornfeld Margitkát Szomotor (Csehszlovákia) eljegyezte Jeremiás Sándor, Cluj.

* Az Uj Kelet fiókiadóhivatalát állított fel Temesváron. Értesítjük timisoarai előfizetőinket, hogy ottani székhellyel fiókiadóhivatalt létesítettünk. Az Uj Kelet részére a jövőben hirdetéseket, előfizetéseket felvesz, reklamációkat elintéz Strausz Béla, Zsidó Nemzeti Szövetség I. Mercy-utca 2.

— Február huszadikáig elnapolják a parlamentet. Bukarestből jelentik: Ma délután csak formális ülést tart a kamara. Az elnök konstataálni fogja a határozatképtelenséget és bejelenti, hogy a legközelebbi ülés február 20-án lesz.

— A hóolvadás alámosta a vasúti töltéseket. Bukarestből jelentik: A hirtelen beállott olvadások meglazították a vasúti vonalak alapépítményeit. Különösen Giurgiu és Bukarest közötti vonalon tett nagy kárt a vasútnál annyira, hogy a közlekedés ezen a vonalon szünetel. Erdélyből is ilyen jelentéseket kapott a vasúti vezérigazgatóság és ezért mindenütt hozzáfogtak a vonalak javításához. Az állandó esőzések miatt Olteniában nagy áradások vannak. Targu-Jiu és Turnu Severin között a vasúti vonalak annyira megrongálódtak, hogy a személy és teherforgalom is szünetel.

— Kisiklott a moszkva-pétervári expressz. Berlini távirat szerint Leningrád és Moszkva között egy expresszvonat kisiklott. Számos halott és 19 sebesült áldozata van a kisiklásnak.

jük javítás alatt van a vasúti műhelyekben. Nincs elegendő postaszakunk és így megtörténik, hogy egyes hivatalok maguknál tartják a külföldről érkező postaszakokat, amelyeket azután drága pénzen kell megtérítenünk.

— Anyagi eszközök hiányában még ma sincsenek közvetlen telefonvonalaink Bukarest és az ország nagyobb városai között. Az új törvényjavaslat intézkedik arról, hogy még ebben az évben a következő vonalakat építsük ki: Bukarest—Kolozsvár, Bukarest—Nagyvárad, Bukarest—Temesvár, Bukarest—Kisenev, Bukarest—Csernovitz, valamint a csatolt területek más nagyobb centrumai között.

A nemzetközi forgalomban pedig két direkt vonalunk lesz, egyik Berlinnel, a másik Trieszten át Rómával.

Ezenkívül előkészítjük a Bukarest—Prága, Bukarest—Bécs, Bukarest—Varsó és Bukarest—Budapest közötti közvetlen telefon- és táviróvonalak megvalósítását is.

Mindezeket a terveket csakis megfelelő anyagi eszközök birtokában lehet realizálni. Ezeket az összegeket a felemelt tarifa által megnövekedett bevételekből reméli előteremteni Marinescu vezérigazgató.

— Mária királyné filmen fog játszani? Bukarestből jelentik: A „Lupta” szerint a francia lapok arról írják, hogy a Mitro amerikai filmvállalatnál Mária királyné kötelezettséget vállalt arra, hogy több filmben fellép. Tekintettel arra, hogy ilyen hírek már nem egy ízben láttak napvilágot minden alap nélkül, ezt a jelentést is fentartással kell fogadni.

— Elnapolták a tárgyalást a Viktória-szalámigyár volt igazgatójának büntetését. A kolozsvári Viktória-szalámigyár volt igazgatójának, Horváth Sándornak újabb büntetését tárgyalta ma délelőtt a kolozsvári törvényszék II. szekciója. A büntetés száma 1922-ben nyulnak vissza, amikor Horváth Nagyváradról Kolozsvárra jött és üzleti összeköttetésbe lépett Gürsch Vilmos mézárossal, aki Krizbai-utcai üzletét berendezéssel együtt bérbeadta Horváthnak. Horváth „Viktória szalámigyár” cég alatt részvénytársaságot szervezett a Banca Generala bevonásával és a Gürsch-től bérbevett üzletet teljes berendezésével együtt, mint saját tulajdonát eladta a részvénytársaságnak. Horváth letartóztatását két héttel ezelőtt rendelte el a kolozsvári törvényszék vádta. Gürsch Vilmos annakidején per útján követelte vissza üzletének berendezését és a bíróság a Horváth Sándorral kötött szerződés alapján igazoltatni látta Gürsch tulajdonjogát. Gürsch család miatt is feljelentette Horváthot és a mai tárgyaláson több tanút hallgattak ki az ügyben. Úgy a vád, mint a védelem újabb tanúk kihallgatását kérte és a bíróság rövid tanácskozás után a tárgyalást elnapolta. Harmadik napon belül újabb tárgyalást tartanak az ügyben és a bíróság újabb tanúk, köztük dr. Pop Valér kolozsvári ügyvéd kihallgatását is elrendelte.

— A semmitőszék felmentette a lázadással vádolt nagyvárad zsidó jogászt. Bukarestből jelentik: Nagyváradon tavaly tudvalevőleg a jogakadémián antiszemita botrány volt, amelynek során letartóztatták Klein György zsidó hallgatót, akit lázadás bűntette címén el is ítélte a kolozsvári hadbírószék. Felbontás folytán az ügy a semmitőszékhez került, amely az ítéletet megsemmisítette és Kleint a vád és következményei alól felmentette.

HYPEROL

fertőtleníti, megvéd torokfájástól

SZÁIVIZ TABLETTA

Kapható mindenütt.

helyekben. megdörögtek. tartják a helyeket az- nek.

még ma k Bukarest. Az új tör- még ebben pítük ki: Nagyvárad, senev, Bu- lolt területek

g két di- mel, a má- l.

est—Prága, és Buka- telefon- és

megfelelő realizálni. arifa által előterem-

játszani? szerint a Mitro ame- kötelezett- ben fellép- már nem alap nélkül, agadni.

Viktória-bünperé- gyár volt jabb bün- zsvári tör- lai 1922-be gyváradról tésbe lépett rzbai-utcai rza Horváth- cég alatt a Generala ett üzletet aját tulaj- Horváth delte el a rürsch Vil- vissza üz- Horváth igazoltak csalás miatt tárgyaláson n. Ugy a ihallgatását s után a belül újabb a bíróság kolozsvári

a láza- jogászt. valy tudva ta botrány ták Klein és büntette róság. Fe- zékhez ke- te és Kleint ntette.

DL

— **Páriában fog letelepedni Károly ex-trónörökös.** Bukarestből jelentik: Károly volt trónörökös Algirből való visszatérte után Párisba megy. Az ex-trónörökös véglegesen Parisban telepszik le.

— **Einstein professzor elismerő levele egy kolozsvári zsidó diákhhoz.** A zsidó tehetség és nagyraihivatottság bizonyága az a levél, melyet a világhírű nagy zsidó matematikus: Einstein professzor egy kolozsvári zsidó tanárjelölthöz, névszerint Wald Dánielhez intézett. Wald Dániel a kolozsvári egyetem matematikai fakultásán kezdte tanulmányait s fiatal kora ellenére, máris önálló matematikai elméletet dolgozott ki, amelyet Einstein professzornak küldött el bírálatra. A professzor a fiatal matematikus értekezését közlésre fogadta el, amely a legrövidebb időn belül meg is jelenik a „Mathematische Annalen“ című folyóiratban, melynek Einstein és Blumenthal professzorok a szerkesztői. Az értekezés a partialis differencial-egyenletekre vonatkozik és logikai felépítésének eredetiségénél fogva a tudományos világ komoly érdeklődésére tarthat számot. Biztató és megnyugtató jelenség ez, annak bizonyítéka, hogy a zsidó tehetség minden üldözésen és minden elnyomatáson keresztül is diadalmasodik s a reánehazedő sötétségben is elől viszi a tudományos világosság fáklyáját.

* **Ügyvédi hír.** Dr. Eugen Francovici ügyvéd Bucarestiben irodáját Calea Victoriei 50. Pasagiul Victoriei Scara A. alá helyezte át.

— **A milliomos unokáját vádolják a pitești gyilkossággal.** Campinából jelentik: Baicoiban letartóztatták Manoil Pascalt, a Pitești-ben nemrégiben meggyilkolt Vasiliu milliomos unokáját, mert az a gyanu ellene, hogy ő ölte meg nagyapját és nagyanyját, hogy örökölhesse a vagyonukat. A gyanu annál valószínűbb, mert ugyanezen napon Pascalt Pitești-ben látták, noha ő Campinában a Concordia petróleumtársaság hivatalosa.

— **Kettős rablógyilkosság Kunszentmártonban.** Budapestről jelentik: Kunszentmártonban a Király-ut egyik házában meggyilkolva találták özvegy Hegedüs Henriknét és 15 éves leányát, Margitot. A szomszédoknak feltűnt, hogy Hegedüsék tíz óraker még mindig nem nyitották ki az ajtót, feltörték és az ágy alatt megtalálták a leányt, nyakán kézszorítások nyomával, szájából pedig egy darab lécc állott ki. Hosszas keresés után az istállóban ráakadtak Hegedüs né holttestére is, amely kukoricaszárakkal volt betakarva. A csendőrség elfogta Buzai János huszonkét éves napszámot, aki bevallotta, hogy ő gyilkolta meg Hegedüs né és leányát. Megtalálták véres ruháját a lakásán. Buzai elmondta, hogy csütörtökön este megleste amikor Hegedüs né az istállóba ment, fejbe vágta és megfojtotta. Ezután bement a házba és a leánnyal végzett. Mivel nem volt biztos abban, hogy meghalt, a léccet a szájába feszítette. A szekérből kétfélmilliónyolcszáz ezer korona készpénzt vett magához. Hazament, ruhát cserélt, majd Budapestre utazott. De csak néhány állomást utazott, leszállt és gyalog visszament Kunszentmártonba. Tettét azért követte el, mert szerette volna minél módosabban kiállítani lakodalmát. Évekig várta — mondotta a csendőrségen, — hogy megtarthassa lakodalmát, de nem tudott elegendő pénzt összegyűjteni, az esküvőt pedig sürgették. Buzait a csendőrség letartóztatta.

— **A cseh hitelezők nem fogadták el romániai adósaik feltételeit.** Prágából jelentik, hogy a cseh hitelezők tegnap ülést tartottak, hogy határozzanak a román adósok azon ajánlata felett, hogy a francia-román megállapodás alapján kössenek megegyezést. A hitelezők ezeket a feltételeket nem találják kielégítőnek, mégis megvan a remény arra, hogy a megállapodás létrejön.

— **Súlyos zavargások a bukaresti főiskolákon.** Bukarestből jelentik: Az egyetemi zavargások, minden erőyes intézkedés ellenére, még mindig tartanak. Babes professzor előadását megzavarták ugyan, rendőri asszisztencia mellett azonban az előadást mégis megtartották. A bonctanon a zsidó diákok külön teremben dolgoznak katonaság felügyelete mellett. Vladescu előadásán kisebb verekedések voltak a diákok között. A kereskedelmi iskola előtt

már súlyosabb események játszódottak le. A keresztény diákok egy csoportja megleste, amikor a zsidó hallgatók kijöttek az akadémiai előadásokról és súlyosan összeverték őket.

— **Románia is képviselteti magát a szaloniki és milánói mintavásárokon.** Bukarestből jelentik: A román kormány hivatalosan közölte, hogy résztvesz a milánói és a szaloniki nemzetközi mintavásáron. Már meg is tették a szükséges intézkedéseket, hogy a román mezőgazdasági és petróleumtermékek, valamint a faipar megfelelően képviselve legyenek ezeken a kiállításokon.

— **II. Vilmos császárnak mondta magát.** Pozsonyban jelentik: Izgalmas jelenetben volt részük tegnap este a Védőölöp-ut és a Bélmátyás utca sarkán járókelőknek. Andrassy Rudolf trencsényi katonája, aki szabadságát töltötte Pozsonyban, súlyos idegrohamot kapott a Védőölöp-uton és a nyílt utcán vetkőzni kezdett. Folyton azt kiabálta, hogy ő II. Vilmos császár. A járókelők mentőket hívtak, akik aztán a katonai kórházba szállították a szerencsétlent. Kiderült, hogy Andrassy már évek óta idegbajos és betegsége katonáskodása alatt buskomorsággal fokozódott. Andrassyt megfigyelés alá helyezik és a kórházból a katonai elmeógyógyintézetbe fogják szállítani.

— **Aki száz lejtért eladta a hugát.** Szin: a kolozsvári rendőrség őrszobája. Két egészen fiatal leány gubbaszt egy sarokba. Szépek és az arcukról lesir az ártatlanság. Pedig mind a ketten tudják már, mi az a bűn és érezték is annak fanyar ízét. A száraz rendőrkronika egyszerűen megemlékezik az esetről, hogy A. G. állítólagos csehszlovákiai varróleány 100, azaz száz lejtért eladta alig 15 éves hugát egy férfinak. Tovább a rendőrséget semmi sen érdekli. Még az sem, hogy a nővérenek a száz lej mire kellett, kenyérre, vagy parfümre? És ha kenyeret vett érte, milyen érzéssel nyelte le az első falatot? Vagy ha parfümre költötte, milyen volt az illata. Az idősebb leány nem felel ezekre a kérdésekre. Összeszorított ajakkal bámul a februári ködbe. És a huga? Még mindig kábult fejjel mered maga elé. Nem tudja, mi történt vele. Zavaros kék szemre haragnélszerű eresztettel siklik fel a másik lányra. Hiszen a testvére. (k. l.)

— **Egy adóhivatali tisztviselő tüntette el Nagy Sándor negyedmillióját.** Nagykarolyból jelentik: Erdélyszerte nagy feltűnést keltett annak idején az Uj Kelet által is közölt hír, hogy Nagy Sándor nagykarolyi sertéskereskedőnek titokzatos körülmények között eltűnt mintegy negyedmillió lejnyi pénze. A nagy apparátussal megindult rendőri nyomozás megállapította, hogy Nagy Sándor sertéseket vásárolt és nagyobb összegű pénzt vett fel, hogy azok árát kifizethesse. Kocsin felkereste Merkán János városi adóhivatali tisztviselőt, hogy soronkívül állítsa ki a rédiákat és amikor távozott, ott felejtette a pénzt. Merkánékhöz pár perc múlva beállított egy kereskedő, akinek szeméi elől a tisztviselő felesége nem tudta idejében elrejtetni a hatalmas pénzköteget. A keresztelő révén megtudta azt a rendőrség is, azonban már nem találta meg Merkánéknál a pénzt. A hivatalnok és felesége többszörös kihallgatása nem vezetett eredményre, mert mindketten konokul tagadtak. Nagy Sándor azzal akart hatni rájuk, hogy harmincezer lejt ad nekik, ha bevallják hová rejtették a pénzt és mivel megígérte, hogy feljelentést visszavonja, az asszony beismerte, hogy a pénzt a szobájukban levő kályhában, a hamu közé rejtette el. Vallomásaiban, azt adta elő, hogy férje az egészről nem tudott semmit. A rendőrség a pénzt meg is találta és átadta tulajdonosának, a házaspár ellen pedig megindították az eljárást. Merkánt egyébként más ügyből kifolyólag felfüggesztették állásából.

— **Nem kerül parlament elé az idén az új szeszörvényjavaslat.** Bukarestből jelentik: Véglegesen elhatározták, hogy a szeszörvénytervezetet nem viszik keresztül a jelenlegi parlamenten. Ha ez az értesülés helytálló, úgy ez azt jelenti, hogy az új szeszörvénytervezeten, a melyet egy a szeszgyárosok, mint a szeszkereskedők és likörgyárosok erősen támadtak, változtatásokat fognak eszközölni, valószínűleg legalább részben honorálva a szakmabeliek kívánásait.

— **Érettségi tanfolyamokat létesítenek a köztisztviselők számára.** Bukarestből jelentik: A közoktatásügyi minisztérium lehetővé kívánja tenni, hogy a köztisztviselők is érettségi vizsgát tölthessenek és ezért előkészítő tanfolyamokat fognak számukra felállítani. A tanfolyamokat középiskolai tanárok fogják vezetni. Érettségi tölthetnek mindazokon a helyeken, ahol tanfelügyelőségek vannak és ahol az elmúlt évben érettségi vizsgák voltak.

— **Nemzetközi liga alakult Kínában a kommunizmus ellen.** Sanghaiból jelentik: Sanghaiban hivatalosan megalakult egy „védelmi liga“, amely a III. Internacionálé alapelvei és a kommunizmus ellen éles harcot akar indítani. A ligában 14 nemzet van képviselve, köztük Kína is.

— **Álarcos rablók meggyilkolták a moszkvai kormány egy futárát.** Rigából jelentik: A moszkva—rigai gyorsvonaton titokzatos merénylet történt. Rigától huszonhat kilométernyire két álarcos rabló hatolt be abba a fülkébe, ahol a moszkvai kormány két futárja utazott és a futárok okmányait elrabolta. Az egyik futár ellentállott, mire a rablók agyonlőtték, társát pedig súlyosan megsebesítették. A rablók azután nyomtalanul eltűntek. Azt hiszik, hogy politikai merényletről van szó.

— **Meenyi jóvátételt kapott Románia januárban a németektől.** Bukarestből jelentik: Románia jóvátétel címén az elmúlt január hónapban 544.588 arany márkát kapott Németországtól. Németország ebben a hónapban összesen 90 millió 420.730 arany márkát fizetett a jóvátétel terhére, mely összegből 89 millió 380.999 arany márkát a szövetséges államok kaptak.

— **Tordán is elfogták Veres Miklóst.** A tordai rendőrség tegnap délután letartóztatta Mustian Vasile katonaszökevényt. Abban a hitben, hogy a letartóztatott azonos az országosan körözött Veres Miklós rablógyilkossal, a rendőrség kihallgatta és ennek során kiderült, hogy bár nem Veres Miklós, kinek a fejére 200.000 lejt tűztek ki, mégis szenzációs fogást csináltak Mustian személyében, mert többszörös rablógyilkosságnak és betörésnek a tettese. A hurokra került katonaszökevényt az éjjel folyamán Kolozsvárra szállították és szerda délelőtt megkezdte a központi rendőrség a kihallgatását.

— **Nacionalizálják az Angol Bankot.** Londonból jelentik: Maxtan képviselő törvényjavaslatot terjesztett elő, amely az Angol Bank nacionalizálását hitelesíti. A javaslat ma került első tárgyalásra az alsóházban.

— **Letartóztatták a Renner-börgyár egyik volt alkalmazottját.** Borsos Ferencet, aki a Renner-börgyárban, mint cipészsegéd volt alkalmazva, a rendőrség letartóztatta. A vád ellene az, hogy a Szabó Jenő cég boltiszolgájának egy ruháját ellopta, majd dr. Sillai ügyvédől sikkasztott néhány ezer lejt. Letartóztatásakor idegen név bemondataival félreakarta vezetni a rendőrséget, de később megtört és mindent bevallott. Kihallgatása után átadták az ügyészségnek.

* **Brassóban hirdetések, előfizetéseket felvesz és reklamációkat elintéző az Uj Kelet brassói képviselője, az Elekes Hirlapiroda Str. Portii 32**

ארטה כשר
PENSIO
Szovátán.
Szovátán furdón június 1-én, az István-száz lóval szemben, a főúton épült villában szigoruan orth., a legkényesebb igényeket is kielégítő uri pensio nyílik. Jelentkezéseket elfogad, felvilágosítással szolgál
Dr. Krausz Józsefné főrabbiné
Dicioanmartin.

Elsőrangú francia gyapjufonal érkezett. Kérjen árajánlatot.

Szönyegszövődék figyelmébe.

„La Carneval“ -- Goldstein & Co
Oradea-Mare, Bulv. Reg. Ferd. 7.

Batiz-- dr. Jeszenszky

Cluj, Calea Victoriei No 99.
Telefon Interurbán 8-62.

szikvizgép- sifonfej- és fémárugyar

A közegészségügyi törvényeknek megfelelőleg gyárt: Sifonfejeket, szikvizgépeket bármily nagyságban, vízszűrő készülékeket, sörfejtőket, sörkimérő készülékeket, likörleparolókat, mindenféle a szikvizszakmához szükséges kellékeket és alkatrészeket. **Berendez:** Szikviz, kristályviz és libörgyárakat, legkisebbtől a legnagyobb üzembírásra. **Raktáron tart:** Eredeti csehslovákiai szikvizet, cracherlis és kristályüvegeket. Összes gummi alkatrészeket, angolon csöveket. — Használt szikvizgépek szakaszú javítását vagy azok becserélését vállalja.

Szereleők mindenkor **rendelkezésre.**
Üveghomok névedzés, nickelezés és fémcsiszolás.
A hisenevi kiállításon aranyéremmel kitüntetve.

Simitott nyomó 12-ös papír

kapható a Kadima-nyomda rt.-nál
Cluj, Str. Baron L. Pop No 10.

KRIEGNER-féle

Reparator

készvény, csúz, hűlés ellen. Minden gyógyszer-tárban kapható. Ára 60 lei.

Rendkívüli alkalmi árak!

I-a szines french ing csak 260 lej
Selyem elejű ingek, legfinomabb kivitelben csak .. 350 lej

WEISS SIEGFRIED

kalap- és uridivat áruházában, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 10 sz.

Ki akar

érettségizni!

Összevont magánvizsgát tenni! Teljes anyagi felelősséggel elkészít a **Galgóczi Tanintézet** Budapest, VIII. Mária Terézia tér 3. sz. III. 22.

Gajzágó Márton

Cluj, Str. Regina Maria No 24.
készen, műköszörős, műszerész, nickelező telep.

חלפים
וינד איממער
אום לאנער

KÖZGAZDASÁG

Románia elfogadta a Népszövetség javaslatát a vámsorompók megszüntetéséről

A belföldi ipar érdekében csak egyes cikkek behozatalát fogják szabályozni

(Bucuresti-Bukarest, február 9. Az Uj Kelet tudósítójától). A kormány speciális bizottsága tegnap délután ülést tartott, hogy javaslatot tegyen a Népszövetség azon proпозиціójára vonatkozólag, hogy meg kell szüntetni a vámsorompókat.

A bizottság Leon dr. államtitkár elnökletével

Egyhangu választás lesz a nagyvárad kereshedelmi kamaránál. Nagyváradról jelentik: Ismeretes az a harc, amely a nagyvárad kereshedelmi kamara alelnöki állása körül folyt. A kamara magyar tagjai ugyanis a választások előtt olyan megállapodást kötöttek a többséggel, hogy az elnöki állást román fogja betölteni, ugyanakkor azonban mind a két alelnöki állás a kisebbségnek marad. Amikor az elnököt megválasztották, akkor Negulescu ezredes felállott és azt indítványozta, hogy az egyik alelnök is román legyen. A magyar tagok azonban kötötték magukat a paktumhoz és amikor a választásokon a román többség két román alelnököt választott, a magyarok lemondtak a tagságukról. Azóta folynak a tárgyalások a béke helyreállítása érdekében. Mosoiu miniszter végre megteremtette a békét. Ma kedden megtartják a választásokat. Tekintettel arra, hogy a két alelnöki állásra Sonnenfeld Gusztáv és Mónus Sándor a jelöltek, a választás egyhangu lesz. Mindketten igen értékes tagjai a nagyvárad kereshedelméért és a választás megalapozással történt.

Uj rendszabályok a vasúti kocsiigényléseknél. A CFR vezérigazgatóságának új rendelete szerint a vasúti kocsikat igénylő felek ezenfelül semmiféle kedvezményben nem részesülhetnek. A kocsikat csakis sorrendben, a fuvarlevelek kiállítására szerint lehet kimutatni. Fuvarleveleket is csak akkor fogadhatnak el az egyes állomásfőnökségek, ha az árúkat is berakták a felek a kocsikba. Olyan kisebb állomásokon, ahol a CFR-nek nincsenek megfelelő raktárai és így a felek a kocsiigényléskor nem tudják ott árúkat elhelyezni, minden egyes vagonkérelem után 1300 lej kauciót kell letenni, amely összeg a fél odaveszti, ha az üres vagon kiállításakor nem tudja azt az elírt határidőben megrakni.

Magáncégek is javíthatják a gömbfa szállításra használt vasúti kocsikat. A CFR vezérigazgatósága a fuvarleveleket arra kényszeríti, hogy a gömbfák szállítására felhasznált kocsikat saját költségükön javíttassák ki. Az eredeti rendelkezés szerint a kocsi javításának minimális költsége 25.000, maximális költsége 42.000 lej volt. Az UGIR közbenjárására azonban a CFR vezérigazgatósága a maximális kiállítási költségeket 30.000 lejre szálította le. Egyidejűleg megengedte, hogy ezeket a megrongált vasúti kocsikat ne csak a CFR javító-műhelyeiben, hanem olyan magáncégekben is javíthassák, amelyek a vasúttal kocsik javítására szerződéses viszonyban vannak. Ertesülésünk szerint a favállalatok képviselői már beadták a CFR vezérigazgatóságának a kijavítandó kocsik iránti igényléseiket. Egyedül a Maros-völgyből több mint 100 kocsi kijavítását vállalták a magáncégek. A nagy igénylés folytán előreláthatólag a CFR nem is fog tudni elég megfelelő sérült kocsikat a magáncégeknek rendelkezésére bocsátani, ezek u. i. a gömbfaszállításokra csak hosszú, 6-8 méter hosszúságú vasúti kocsikat használhatnak, ilyen pedig kevés van a CFR parkjában.

Románia újabb 1700 vasúti kocsi kap Magyarországtól. Párisból jelentik, hogy a jóvátételi bizottság egy igen érdekes ügyben hozott döntést Románia javára. Románia ugyanis hadikártérítés címén 1700 vasúti kocsi igényelt Magyarországtól. Tegnapi tárgyalás után helyt adtak Románia delegátus érvelése után helyt adtak Románia kérésének a kötelezték Magyarországot a kocsik átadására. A már régebben Bukarestben tartózkodó

vel egyben elfogadta a javaslatot, de fentartja Romániának azt a jogot, hogy a nemzeti ipar védelme érdekében az egyes cikkek behozatalát szabályozhassa.

A határozatot a külügyminisztérium tudomására adták, amely megküldi az erre vonatkozó válaszjegyzéket a Népszövetségnek.

magyar vasutügyi bizottság erre vonatkozólag is tárgyalni fog a kormánnyal. A bizottság egyébként, amely az itteni magánvasutak ügyében tárgyalásokat folytat a pénzügyminisztériummal, részben befejezte munkálatait. Megállapodtak abban, hogy a részvényeket, illetve a vasutakat megvásárolja a kormány. Tettek néhány más proпозиціót is, amelyekhez azonban a kormány hozzájárulása szükséges. Eppen ezért a tárgyalásokat a jövő hét hétfőjéig elhalasztották.

Nemzetközi fémmunkáskonferencia Prágában. Prágából jelentik: Ma kezdődött meg Prágában a fémmipari munkások nemzetközi szövetségének konferenciája, amelyen francia, angol és német delegátusok is részt vesznek. A konferencia a tervezett európai vaskartellal kapcsolatban szükségessé vált rendszabályokkal és a cseh és a német fémmunkásoknak a viszonyával fog foglalkozni, akik eddig külön szakszervezetek felett rendelkeztek.

A gépek beszoatának rendezése. Tudvalevő, hogy a pénzügyi és kereskedelmi miniszter utasítást adott, hogy mindennemű régi gépanyag behozatalára külön miniszteri engedélyt kell kérni, sőt textiltgépekre még akkor is, ha azok újak. A vámhivatalok most ezt a rendeletet úgy értelmezik, hogy minden új gép behozatalánál is követelik a miniszteri engedélyt. A kolozsvári ipari felügyelőség éppen ezért táviratilag kérte a rendelet valódi értelmezését s reméli, hogy a minisztérium megszünteti a vámhivatalok tulbuzgó belemagyarázását a rendeletbe.

Bécsi marhavásár (Saborsky és Fiai cég jelentése). A mai bécsi marhavásáron felhajtás volt 2.028 darab. Ebből romániai áru 709 darab volt. Az árak 10 garassal drágultak. Fizettek prima áruért 166-180 at, középminőségűért 120-150 et.

Saborsky József és Fiai cég

Wien, III. 4 ST. Marx. Sürgönycim: Saborskysöhne
Wien — Előállat-küldemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien ST. Marx. — Husküdemények címe Saborsky József és Fiai, Wien, Grossmarkthall

TÖZSDE

Február 9 én

A lej: Zürichben 225-50, Párisban —, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. Az összes devizákban élénk kereslet, kevés kínálattal szemben. Az árfolyamok a következők:

Bécs 32-70—32-80, Prága 6-87—6-90, Budapest 303—307, Páris 8-75—8-88, Zürich 44-80—45-00, Newyork 231-00—232-00, London 1134—1138, Milánó 9-45—9-50.

Zürich. Zárlat: Berlin 123-60, Amsterdam 208-12, Newyork 519-00, London 2525-00, Páris 1920-00, Milánó 2090-00, Prága 1536-50, Budapest 72-65, Belgrád —, Bukarest 225-50, Varsó —, Bécs 73-05.

Bukarest. Devizák: Páris 8-65, Berlin —, London 1135, Newyork 231-00, Milánó 9-40, Zürich 45-00, Bécs 32-75, Prága 6-88, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 855, német márka 54-00, leva 1-62, török lira 117, font sterling 1110, francia frank 8-75, svájci frank 44-00, olasz lira 9-35, drachma 2-95, dinár 400, dollár 280-00, lengyel forint 31-00, osztrák schilling 33-00, magyar korona 33-00, cseh korona 6-85, belga frank 10-40, holland forint —.

Jadlow
második e
tenorista,
repét ének
mécsyra j
csütörtöbi
regész világ
J dlwker-
az elővétel
ker pártne
lesznek.

Miénk a
darabjának
nagy siker
másoron m
mű, melybe
Forgács, Cs
a vezetősze
Modern
Forgács, Ke
szák a Mo
peit, melyet
éta próbáln
eből a kiv
játékból, me
sikere.

Három a
kájából össze
taton este.
eleveniti fel
vidám operet
repét Nemén
Orlow —
sikerü Orlow
ményi, László

Szerda: Mién
let 71.
Csütörtök: F
Ilonka
emelt h
239. El
zető ajtó
Péntek: Mode
először.
Szombat d. u.
adás, ol
Bertalan

Szombat este:
szerepezt
Napibérle
Vasárnap délut
Rendes
Lászlóval
Vasárnap délut
ság, 2-od
zatszám 2
Vasárnap este
(Opere t,
Napibérle

N
E rovatba köz
nemű

Ifj. Kiss Er
97-99 szám u
ügyf. lán megvá
ból telhívom nev
követeléseiket 8
be, mert külfob

Róth

cipésznel
Szép-u. 2
szám alatt
készülnek
a legújabb
divatu

olpó-
külön

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Jadlowker második estéje. Csütörtökön tartja második estélyét Jadlowker Hermann, a világhírű tenorista, aki ezen az operastén a Faust címszerepét énekli. Az első este zsúfolt háza arra a reményre jogosítja a színházat, hogy a második, csütörtöki estén is zsúfolt ház fog tapsolni az egész világon népszerű tenoristának. A második Jadlowker-estre van még néhány jegy és azokat az elővételi pénztár árusítja. A Faustban Jadlowker partnerei B. Lévy Ilonka és Sugár Frigyes lesznek.

Miénk az éjszaka. Kistemeckers ragyogó színdarabjának szerénán lesz a 4-ik előadás. Az eddigi nagy siker mellett valószínűleg még hosszú ideig műsoron maradhat ez a rendkívüli és hatásos színmű, melyben Poor Lili, Merszi, Licszó, Kemény, Forgács, Cselle, Homokay, Baróti, Mihályfi játszó a vezetőszerepeket.

Modern lányok. K. Tóth Erzsé, Baróti, Licszó, Forgács, Kemény, Cselle, Homokay, Mihályfi játszó a Modern lányok (Miss Lilian) vezetőszerepeit, melyet az igazgató vezetése mellett már hetek óta próbálnak és már az utolsó próbák folynak ebből a kivételesen finomhangú és mulatságos vigjátékból, melynek legutóbb Budapesten volt nagy sikere.

Három a kislány. Schubert gyönyörű muzsikájából összeállított operettnek a repríze lesz szombaton este. Új szereposztással és új betűveléssel eleveníti fel a színház ezt a gyönyörű muzsikájú víg operettet, melyben ezúttal először Médi szerepét Neményi és Schöber bárót László játsza.

Orlow — 27.edszer. Hátfőn ismét a diadalmas sikerű Orlowot tünteti ki a színház Lengyel, Neményi, László, Ihász és Leőveyvel.

Magyar Színház heti műsora

Szerda: Miénk az éjszaka. (Negyedszer. Napi bérlet 71., A. Sorozat 238)

Csütörtök: Faust (Jadlowker vendégjátéka. Lévy Ilonka Rózsa Ili, Sugár fellépésével. Felémelt helyárak. Napi bérlet 72 B. Sorozat 239. Előadás megkezdésekor a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Péntek: Modern lányok (Miss Lilian. Ujdonság, először. Premierbérlet 37. Sorozat 240)

Szombat d. u. 4 kor: Első Fanni (Itjusi előadás, olcsó helyárakkal. Előadó tanár Tárca Bertalan. Sorozat 241)

Szombat este: Három a kislány (Operett-repríz, új szereposztással, Neményivel, László Andorral. Napibérlet 73 A. Sorozat 242)

Vasárnap délután fél 3 órakor: Annabál (Operett, Rendes helyárak. Lengyel Irén, Ihász és Lászlóval. Sorozat 243)

Vasárnap délután 6-kor: Modern lányok (Ujdonság, 2-odszer. Leszállított helyárakkal. Sorozatszám 244)

Vasárnap este háromnegyed 9 órakor: Frásita (Operett, Karácsonyi Ili, Ihász és Lászlóval. Napibérlet 74 sz. B. Sorozat 245)

NYILTTÉR

E rovatba közölte a szerkesztőség semmi nemű felelősséget nem vállal

Felhívás

Uj. Kiss Ernő cluji, Calea Regele Ferdinand 37-39 számú üzletében levő berendezést egyik ügyfelünk megvásárolni szándékozik — óvatosságból felhívom nevezett cég hitelezőit, hogy esetleges követeléseiket 8 napon belül alulírotthoz jelemték be, mert különben azok nem vétetnek figyelembe.

Dr. Krausz Imre, ügyvéd
Cluj, Str. Memorandului No 2.

Róth

cipész-mű
Szép-u. 2.
szám alatt
készülnek
a legújabb
divatú

**cipő-
különlegességek.**

Tiberiu SOLTÉSZ Tibor

cérna és fonalárúk importja

a G. B. C. védjeggyel olasz cérna
romániai kizárólagos egyedárusítása

Sürgöncim: Drapeau **Arad, Str. Horia 1.** Telefon: 6-83.

A tapasztalat igazolja,

hogy a valóban jó, mindig olcsó marad. Ezt bizonyítja a régóta bevált „valódi Franck” is. Saját jól felfogott érdekében csakis oly csomagolású kávépótlékot használjon, melyen a Franck Henrik Fiai cég kávédaráló védjegye fel van tüntetve.

Gabella-jegyek **Révész Ernő**
könyvnyomdája — Marosvásárhely

Kir. Ud. Szállító

Művészi kivitelű arany, ezüst és briliáns ékszerek.

Leghitelesebb gyártmányú kar- és zsebórák. Ezüst és arany órák és dísz tárgyak dúsz választékban.

Fenyő & Braunfeld

Cluj, Piața Unirii 15 sz. világvárosi üzletben kaphatók. — Szolid szabott árak.
Telefon Interurban 6-43 sz.

1 drb. fekvő szivattyú szíjajátásra, fogaskerék áttétellel, duplán működő hengerrel, 280 mm. átm. 450 mm. lökethossz, 1 szívó és 2 nyomó szélkázással, óránkénti teljesítmény 47,000 ltr és hozzá cca 100 fm. öntött vas csőhálózat 200 mm. belső átmérettel. Továbbá tűzveszélyes gőzszivattyú különféle építkezési szivattyú teljesen jókban, használható állapotban eladó.

Rosmann Testvérek, Tg.-Mureș
Telefon interurban 249.

Mégis csak legjobb a késnélküli

„IDEAL”

borotváló por mely az ország területén higiénia

szempontból a legjobban elismert borotváló szer az arcot nem marja

kellemes hatást hagy utána. — Óvakodjunk az **Mindenütt kapható.** Csak az „IDEAL”
Egyedüli készítője: felírású a valódi.

Reszling József fodrász
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Sighetul-Marmatiei egyedárusítója **Glanzman Adolf** illatszertár **Str. Bogdan Voda 40**

Hirdess' n az Uj Keletben

Megérkeztek a legújabb **Hőlg elm! szíj, szalag modellek**

IDEAL

kalapüzlethe **Cluj, Calea Regele Ferdinand 8.**
fejtűnő olcsó árakkal.

Telefon: 2-28, 10-47

SZÉP NYOMTATVÁNY A LEGJOBB REKLAM

Kadima=nyomda

Cluj, Strada Baron L. Pop No. 10

Készülnek

Könyvek, füzetek, lapok, folyóiratok, zárszámadások és mindennemű bank és kereskedelmi nyomtatványok, díszes és művészies kivitelű levélpapírok, béli és esküvői meghívók, cégkártyák, névjegyek stb.

Erdély legmodernebb betűanyaggal felszerelt nyomdája

Kérjen ajánlatot

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Allásterjesztésnek 80% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő

Figyelem!

עֵתֵר מֵמֶת

megnagyobbítva és újonnan átalakítva 100 személy részére megnyitottam. Lakodalomak és bankettek rendezését jutányosan vállalom. **Őz. GROSZ ADOLFÉ, Oradea,** Str. Nicolai Jorja (Zöld útca) 10 szám.

Egy Széfer Thorát "הַשֵּׁפֶר תּוֹרָה", ra kiakartam so somi Mitán mind a mai napig nem került elegendő számot összegyűjttem, e tervemtől elállottam. Felkérem azon urakat, kiknek bitokában sorsoló számkok vannak és pénzük: visszaohajtják, hogy sorsoló számaikat a sberlei főrabbi cím ére beüldeni sziveskedjenek, melyeknek ellenében a pénzt visszatüldöm. Azoknak az uraknak, kik az adott összeget nem akarják vissza, hálás köszönetem fejezem ki, Isten áldását kérve rájuk Goldberger Simón, Gherla, Str. Mahala 81. 6.7

Korosabb zsidó házevetőnt, vagy szakácsnőt keres őz. Mihály Móricné, Marosludas. 618

Angol és francia szabászat tanítását a felelősséggel vállalkozom Angol és francia női ruhák varrását a legújabb divat szerint jutányos áron vállalom. Turcsa Mária, Str. Baron L. Pop (Brassai út) 3 szám.

Egy jobb családból való zsidó fiú tanulóknak azonnalra felvétetik Ugyanott több butordarab eladó. Wolf Samuel, férfiszabó. Str. R. g. Maria 28. 638

Műhímezés
Elvállalom zsidó templomok thórafüggönyeit, thórabütyökeit, asztalterítőket, estélyi ruháknak, praxánoknak, divánpárnáknak, és mindennemű kézimunkáknak arannyal, ezüsttel vagy selyemmel való műhímezését a legrégebb, eredeti francia hímzéssel modern hímzési módszerrel is. Nagy Matild, Strada Turnarilor (Zapolya út) 17 a.

Főuton, állomással szemben nagy üzlethelyiség, esetleg irodának is, lakással kiadó. Érkezni Solomon Kohn, Lupeni. 619

A nyári fűrdőszezonra kerestetik látogatott fűrdőhelyre pensio vezetésére egy vallásos, ügyes, teljesen perfekt szakácsnő. Megkeresések "Pension" jelíggel az Uj Kelet kiadónivalához küldendők. 541

Egy jókarban levő új eti berendezés eladó. Ért: Jacobiné, Reg. Ferd. 67.

Érettségizett zsidó fiatalember rövidára nagykereskedésbe gyakornoknak kerestetik. Stenotipisták és mindhárom nyelvet bírók előnyben. Ajánlatokat "Rövidáru eng. os" jelíggel a kiadóba kérünk.

Önhibáján kívül rendelkezési állományba helyezett 30 éves zsidó jegyző benőstulne jobb földbirtoikos vagy kereskedő családba. Leveleket "Jegyző" jelíggel a kiadó továbbít. 616

Telefon 446

SINGER
Piața Reg. Ferdinand 66. (Főút)
Târgu Mureș

Sifonfejgyár
és nikkelező telep. Szikvizés és brachetlis tüvegek, valamint mindenféle gumik gyári raktára. Üvegáruválasztás. Régi fejek átöntése a legelőnyösebb árban.

CANADIAN PACIFIC
A VILÁG LEGNAGYOBB KANADAI VASUT ÉS MAJÓSTARSÁGA

EUROPA 20000 MÉRFOLD VASÚT
AMERIKA 500000 TONNA
AUSTRALIA 40000 MÉRFOLD VASÚT
JAPAN 20000 MÉRFOLD VASÚT
AFRIKA 10000 MÉRFOLD VASÚT

CSAK 4 NAPI VIZI ÚT AMERIKÁBA ÉS KANADÁBA
RENDSZERES GYORSHAJÓZÁRAT AZ ÖSSZES KIKÖTŐKBŐL

ANTWERPEN, CHERBOUR, HAMBURG, LIVERPOOL, SOUTHAMPTON

AVILÁGHÍRŰ KÉNYELMES "EMPERESS" ÉS "MONDECLASS" GÖZÖSÖKKEL

LEGNAGYOBB KÉNYELEM 11. OSZTÁLYU HAJÓTITOM 2. 4 ÉS 6 ÁGYVAL ELSŐRANGU KONYHÁI

ARAD, CERNAUTI, CHIȘINÁU, TIMIȘOARA

STR. COLONEL PAULIAN 11. HOTEL BRISTOL RUDELOFPLATZ 1. STR. SIMIADINO 35. HOTEL COROANA AZ ÁLLOMÁSSAL SZÉPTELEN.

LEVÉLZÉSEK MINDEN NYELVEN!!!

PARFUMURI-PUDRE-LOȚIUNI

LT-PIVER

AZURÉA POMPÉIA
FLORAMYE TRÉFLE INCARNAT

CEREȚI PREȚUTINDENI
"PUDRA FRUMUSETII"
L.T. PIVER

VIOLETTE, CHYPRE, FOUGÈRE, OEILLET, MUGUET

Használjunk kizárólag

PLANTOL

legjobb bővöngzslrt, mert ez tisztá, egészséges és kiadó!

Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigorúan ortodox rituális előírás szerint.

Képviselet: **HARTIG & HIENZ Cluj**
Str. Iuliu Maniu 8. Telefon 1-18.

Zsidó irodalom (Német nyelven)

Achad Haam: Am Scheidewege I II. . .	924
Agnon: Der Verstossene	175
— Und das Krumme wird gerade (Haib'ein)	175
Max Brod: Im kampf um das Judentum	220
Brau: Ein kurzer Gang durch die jüd. Gechichte	100
Bergmann: Worte Mosis	45
Bernfeld: Die jüdische Literatur	200
— Kinderheim Baumgarten	175
Bernstein: Der Zionismus	150
Beer: Der Frau im izr. Altertum	32
Buber: Die Jüdische Bewegung I-II	35
Bermann: Palestina (Eiu Reisebuch)	290
Bialik: Essayes	80
— (Leinen)	280
Dubnow: Jüdische Geschichte	345
Cohn: Frauentragen in Palästina	100
Glückel von Hammeln. Denkwürdigkeiten	90
Goldstein: Jüd. Nationalliteratur	295
Grotich: Dr. Simon Ahron	62
Gronemann: Haudoloh und Zapfenstreic (Leinen)	40
H. George: Moses der Gesetzgeber	230
Grancwsky: Problemg der Bodenpolitik in Palestina	320
(Geb)	145
Friedemann: Das Leben Herz's	205
Teodor Herz's Tagebücher I-II-III (Lein)	145
— Zionistisch Schriften (Geb.)	1700
— Der Judenstaat	240
Hermann: Nathan Birnbaum	60
Kann: Erez Jisroel das Jüdische Land	62
L'chtheim: Der Aufbau des jüd. Palestina	150
Perez: Chassidische Geschichte	32
195	195

Pályázati hirdetmény.

A diciosanmertini rut ort. izr. hitközség előjárósága ezennel pályázatot hirdet az újonnan szervezett második metszői állásra. Pályázhatnak oly 35 éven aluli, 3 elismert orth. rabbitól nyert képesítéssel bíró metszők, kik elsőrangú בעל תורה ועבודה ועל קורא ומורה ועל שמש ועל שמש ועל שמש és egyelőre a שמש ועל שמש ועל שמש elvégzése is vállalkoznak. Fizetés megegyezés szerint és természetbeni lakás, fűtés és világítás. Ezen állás f. é. május 1-én tölendő be. Pályázatot, melyen a családi és honosiági állapot feltüntetendő, a קבלות márcsolokkal f. é. márc. 16-ig küldendők be. Utiköltséget csakis a meghívottaknak térünk meg.

Diciosanmertin, 1926 febr. 5.

Weinstein Simon, jegyző
Incze Pál, ügyv. alelnök

Kérjen mindenütt

Pierre
borotva-pengét.

A legjobb fémkeverék, a legtekéletesebb gyártmány. Garantált minőség. 1800

Szerkesztőség hivatal és ny
Cluj-Kolozsvár,
L. Pop (Brassai
Telefon
szerk. és kiad
977, 228 és
N. Sz. —
Egy szám ára pá
ron és vidéken
Bukarestben —
1926 február
Locarno
Azok, akik
vártak a temes
lódással fogják
kezeltről szóló
— legalább is
ges állásfoglalás
repe mintegy a
kozni. A balkán
külgügyminiszter
sulyos akadályo
vonatkoztatva,
Locarno szellem
A konferen
nagyobb érdekl
hat számot, me
lásai Oroszorszá
Ez a körü
rendkívül kedv
antant többi
tényleg elismer
bizonyal kom
eddi harmóni
gával. Benes
igen érdekes, a
korántsem tett
még ma is töre
idegen népek b
körülmény a ki
előnyös is, bár
érdekeinek felat
A legmeglep
vári értekezlete
nem hangzottak
nak ellenére, ho
tudósítások sze
franktügy megtá
Lehet, hogy a
ken elhatározotak
zonyos szankciói
kijelentések azo
Kétséghívül r
tőkkel szemben
szik a legtolerán
mérséklő hatáss
gatartására. Dac
szívítás csak a
Magyarországon
újabb kétségbee
nyira óhajtott h
illuzoriussá tenn
A konferen
hogy a balkáni
nem lehet beszé
még mindig tar
régiben létrejött
vall, hogy Tör
Görögország, m
imperialista pol
zött egész term
ferencián részt
hoztak döntő je
vall az, hogy a
nem látják kifó
ják alkalmasnak
Keleteurópára
zatokat hozzan
janak olyan ese
és lehetőségei f
A jelekből itél
rakozás álláspoi
ják várni a kö
sát, hogy aztán
tant-konferenci
molva, több po
hessenek.
Ezeket az i
főleg Keleteuró
tel várják, mer
ezen fordul me